

UniSport:
srebrni
rukometaši
str. 22-23

Bukom na
kulturnu
misiju SC-a
str. 2

Čuvari mora
sa Sveučilišta
u Splitu
str. 3

god X.
broj 106.
27. kolovoza 2018.
www.unist.hr
www.unizg.hr

universitas

hrvatske sveučilišne novine

WICA PROFACIA

PREDSJEDNIK
'PUSTINJSKOG ČUDA'
PERETZ LAVIE
POSJETIO SPLIT

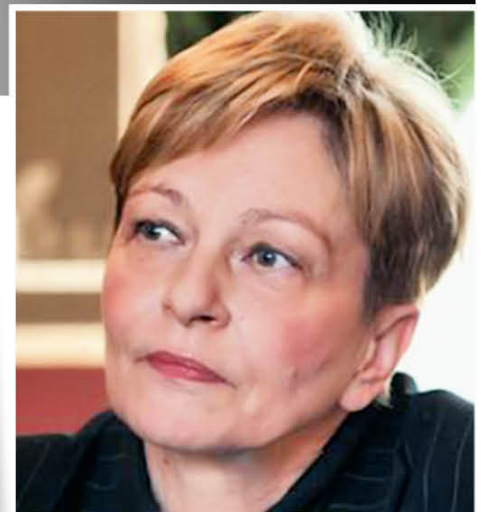
Što sve možemo naučiti od Techniona?

str. 4-6

EUROPSKE SVEUČILIŠNE IGRE COIMBRA 2018.

**Splitski nogometaši zlatni, četiri
bronce Zagrebu, Rijeci jedna** str. 11-14

Milena Žic-Fuchs:
Znanost u
europskom
kontekstu str. 8-10

Piše PERICA MATUJEVIĆ

U skladu s odredbama Statuta SC-a njegovo Sanacijsko vijeće je na prijedlog Sanacijskog upravitelja razriješilo sva tri vršitelja dužnosti pomoćnika upravitelja, u trenutku kad im je istekao četverogodišnji mandat. Uz istek mandata dodatni razlog razrješenja triju pomoćnika bio je i novi Pravilnik o ustroju SC-a. Pritom odlukama o razrješenju niti jednom od razriješeni v.d. pomoćnika ravnatelja SC-a Zagreb nisu automatski umanjena materijalna prava, pa ni Nataši Rajković. Slijedi da činjenica razrješenja troje v.d. pomoćnika ravnatelja po isteku njihovih mandata, provedena bez ikakve svjetonazorske, religijske, spolne, etničke ili stranačke diskriminacije, ne ugrožava ni rad samog SC-a ni osobni rad razriješeni. Ipak su uslijedile bučne medijske reakcije na smjenu Nataše Rajković s položaja pomoćnice ravnatelja Studentskog centra Sveučilišta u Zagrebu, ali one, kao i obično, prikrivaju prave probleme koji u ovom slučaju nisu ni pravne, ni sindikalističke ni svjetonazorske naravi, nego programatske, organizacijske i financijske.

Suglasnost oko načela

Čini se da su oko načela svi suglasni, barem oko onih općih, na kojima bi se trebala graditi perspektiva kulturne prakse Studentskog centra. Jednako stoji i s deklariranim opredjeljenjima o jedinstvenoj ulozi kulturnih djelatnosti u okviru Studentskog centra Sveučilišta u Zagrebu. Naime, i kritičari odnosa Sanacijske uprave prema sektoru kulture u SC-u, i sama Sanacijska uprava zalažu se za "razvoj inova-

Posebna društvena uloga Studentskog centra podrazumijeva i kulturnu misiju

Bučne medijske reakcije na smjenu Nataše Rajković s položaja pomoćnice ravnatelja Studentskog centra Sveučilišta u Zagrebu prikrivaju, kao i obično, prave probleme koji u ovom slučaju nisu ni pravne, ni sindikalističke ni svjetonazorske naravi, nego programatske, organizacijske i financijske

1973
galerija
studentskog
centra
zagreb

tivnih umjetničkih praksi", za "sustav otvoren prvenstveno mladim umjetnicima", za "istraživački pristup, eksperiment i slobodu izražavanja", za organizaciju koja bi omogućila obnovu a osobito "vježbališta" za obavljanje prakse studenata svih umjetničkih akademija, ne samo ADU, odnosno za približavanje kulture SC-a studentskim i sveučilišnim potrebama te, u konačnici, za razvoj u pravcu bitnog jačanja "utjecaja kulturnih i kreativnih industrija na cjelokupni društveni razvoj". Posebno je značajan konsenzus o stavu da kulturni centri pri sveučilištima ni u svijetu ne osiguravaju sredstva za rad iz komercijalne prodaje negose programi namijenjeni kulturnom razvoju mladih financiraju iz državnih proračuna.

Kultura promjene

Uz ovakvu načelnu suglasnost trebale bi čuditi ovako drastične medijske podjele oko ocjene Kulture promjene i njezinih rezultata, te oko sanacijske

EE
kultura promjene

razvojne politike koja je slogan o "kulturi promjene" odlučila primijeniti i na samu *Kulturu promjene*. No medijske su podjele očekivane jer Sanacijska uprava smatra da prevladajuća praksa tzv. "Kulture promjene" u razdoblju voditeljstva Nataše Rajković ne samo da nije afirmirala gore navedena načela nego da ih je, naprotiv, sustavno opstruirala. Nasuprot tome, preko nemalog broja medija krenula je ofenziva na sadašnje sanacijsko rukovodstvo upravo zato što je dovelo u pitanje lik i djelo *Kulture promjene* i njezine neosporne vrhovnice, Nataše Rajković. Činilo se donedavna i neosporne, jer je svaki pokušaj promjene *Kulture promjene* izazivao ot-

pore vrlo solidarnog većinskoga kulturnjačkoga ceha. Stoga je blizu pameti da se razlozi razrješenja gđe Nataše Rajković ne mogu svesti na puku činjenicu isteka njenog posljednjeg četverogodišnjeg mandata, pa ni na okolnost da je njezin mandat trajao čitavih 13,5 godina. Stavove Nataše Rajković nismo uspjeli dobiti jer je najavila tužbu na Odluku o razrješenju te istovremenu medijsku šutnju. Sanacijska uprava ne šuti, naprotiv, tvrdi da se činjenice izvrću, da Rajković ni po jednoj od mogućih osnova nije negativno diskriminirana. Sasvim suprotno, aktualna Uprava SC-a tvrdi da u skladu sa svojim zadacima i Vladinim nalogima odlučno djeluje protiv neopravdane pozitivne diskriminacije *Kulture promjene* koju je Nataša Rajković u protekloj deceniji obilato koristila u programskom, organizacijskom, kadrovskom i financijskom smislu. "Nasuprot

ni č i m argumentiranim navodima" – kažu nam u Sanacijskoj upravi – "da je gđa Rajković omogućila veću protočnost mladih umjetnika, prioritarno studenata umjetničkih akademija te potaknula razvoj inovativnih umjetničkih praksi, a da uprava SC-a jednostavno ne razumije presudnu važnost *Kulture promjene* i Teatra ITD kao najsnažnijeg simbola koji je Kulturi SC priskrbio nacionalni, pa i širi značaj, mora se reći kako je upravo u mandatu gospođe Rajković program Kulture SC-a kao i Teatar&td, prestao biti nezaobilaznom činjenicom suvremene hrvatske umjetnosti i kulture".

Recikliranje negdašnjih uspjeha?

Kao argument u tom pravcu Uprava tvrdi da se "...mladenačkom živošću i 'kreativnim pruhom' ne može smatrati uporno recikliranje i re-konstruiranje koncepta Kugla-Glumišta koje je svoj najveći kreativni doprinos dalo još 80-ih prošlog stoljeća... Kultura promjene se, osobito u posljednjem mandatu gđe Rajković – ispostavila upravo kao zanemarivanje mladih studenata, umjetničkih akademija i ostalih kreativnih potencijala sveučilišne populacije. Programi i projekti Kulture promjene, poglavito oni kazališni/itedeovski su temeljito očišćeni od studenata i mladih i u

izvođačkom i u gledateljskom smislu. Može li se smatrati slučajnim da je od ukupnog broja publike svim programima Kulture SC-a danas samo 6 posto studenata?" pitaju se u Upravi SC-a.

"Ključan razlog neuspjeha Nataše Rajković je njeno uporno udaljšavanje Kulture od sveučilišne zajednice", rezolutna je Uprava SC-a. Objašnjavaju nam da bi Kultura u SC-u po naravi stvari trebala uključivati, okupljati, promovirati, prezentirati i odražavati kreativna i umjetnička nagnuća studenata svih sastavnica Sveučilišta, izlazeći u susret i potičući zadovoljenje kulturnih potreba sveučilištaraca. Ako se danas nešto u tom pravcu i razvija, to je gotovo isključivo rezultat nastojanja i poteza sadašnje uprave SC-a, kažu, jer je upravo sadašnja Sanacijska uprava unatoč opstrukcijama Nataše Rajković, npr., omogućila i realizirala znatan napredak u suradnji SC-a (&td-a, Francuskog paviljona...) i ADU-a, ali i drugih umjetničkih akademija u Zagrebu. A prostori, npr. SKUCA u Studentskom naselju Stjepana Radića, gdje stanuje i živi skoro 5000 studenata, zaslugom gđe Rajković već su godinama bez ikakvog kulturnog sadržaja i programa. Jedan od važnih razloga tome je i činjenica što je mandat Nataše Rajković na mjestu pomoćnice ravnatelja SC-a za Kulturu snažno obilježen sukobljavanjem s pravilnicima i zakonskim načinima po-

slovanja SC-a.

Tome treba dodati, smatraju u Upravi, sve opstrukcije Odluke Vlade RH o sanaciji SC-a Zagreb, manjkove, gubitke i poslovne neracionalnosti koje je proizvela *Kultura promjene*.

Promjene radi promjena?

Kad je riječ o sudbini *Teatra &td*, najpoznatije kulturne institucije Studentskog centra, istina je da je &td decenijama nakon osnutka profesionalno podupirao i afirmirao mlade umjetnike njihovim sudjelovanjem u nagrađivanim predstavama, istina je da su u projektima &td-a sudjelovali mnogi danas priznati umjetnici svih profila – glumačkih, spisateljskih, glazbenih, likovnih – no u mandatu gospođe Rajković ta je praksa reducirana do neprepoznatljivosti. Nataša Rajković je, primjerice, samovoljno ukinula mjesto voditelja *Teatra &td*. Je li to rezultat činjenice da gđa Rajković ni formalno ni praktično nije, kako se netočno navodi, sljednica niza Zuppa – Šembera – Gavran – Gotovac, Lukić – Maderić – već je naslijedila funkciju koju su obnašali Keber, Čikeš, Zeba, Martić? Ili se pri ukidanju mjesta voditelja &td-a radilo jednostavno o želji akumulacije svih ovlasti? Novom se sistematizacijom stoga vraća mjesto voditelja/upravitelja &td-a, najavljuju u SC-u. Može li se u osuvremenjivanje i kreiranje novog koncepta Kulture promjene, pitaju naši sugovornici, ubrojiti izbacivanje *Stilskih vježbi &td-a*? Ako ipak može, nije li to *Kultura promjene* zabrazdila u rigidni fundamentalizam *promjene radi promjene* posve neosjetljiv za najviše životne i umjetničke vrijednosti koje ne podliježu konceptualizaciji?

Financiranje Kulture SC-a

Ogorčenje u SC-u ponajviše izaziva tvrdnja da "birokratska Sanacijska uprava kao glavni argument brisanja kulture iz temeljnog poslovanja ističe financijsku neisplativost *Kulture promjene*, odnosno disbalans uloženi sredstva od SC-a i prihoda od prodaje programa". Istina je posve drukčija, tvrde u Sanacijskoj upravi: ako se sredstva kulturnih centara u sveučilišnom svijetu nigdje ne namiču iz komercijalnih programa nego iz proračuna i donacija, tako treba biti i kod nas, umjesto da se kao bankomat koristi Student servis čija sredstva pripadaju svim studentima koji su stoga pozvani i odlučivati i o njihovoj namjeni i o društvenoj i zakonskoj kontroli njihova trošenja.

Zaključna poruka Sanacijske uprave SC-a upućena je upravi Sveučilišta u Zagrebu s molbom da pomogne u onom istom što žele svi: izgradnji i očuvanju umjetničkih kriterija i akademskih vrijednosti koje su same po sebi od nacionalnog značaja.

"Posebna društvena uloga Studentskog centra podrazumijeva i kulturnu misiju i nema nikakve sumnje da će ona svim otvorima usprkos biti ne samo očuvana nego unaprijeđena. SC ne treba pomoć za provođenje zakona i Odluke Vlade, ali njegova kulturna funkcija traži sinergiju svih sveučilišnih struktura." Čini se stoga da aktualno pitanje, u najkraćem, glasi: podliježe li *Kultura promjene* i sama toj istoj promjeni ili ona jedina treba biti izuzeta?

Veći dio nastave odvijat će se u kabinetima u ratnoj luci Lora
VOJKO BAŠIĆ/HANZA MEDIA

Plakat studija Vojno pomorstvo

OD JESENI KREĆE NOVI AMBICIOZNI STUDIJSKI PROGRAM

Sveučilište u Splitu obrazuje čuvare hrvatskog mora

PIŠE **IVICA PROFACA**

Odoje jeseni Sveučilište u Splitu pokreće novi atraktivni program Vojno pomorstvo, petogodišnji integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij za buduće pomorske časnike Oružanih snaga Republike Hrvatske, ali i djelatnike Ministarstva unutarnjih poslova i Ministarstva mora, prometa i infrastrukture. Universitas je već pisao o ovom važnom iskoraku Splitskog sveučilišta, posebno u ožujku kad su program u mornaričkoj bazi u Lori predstavili potpredsjednik Vlade i ministar obrane **Damir Krstičević**, rektor Sveučilišta u Splitu prof. **Šimun Anđelinović**, zapovjednik Hrvatskog vojnog učilišta "Dr. Franjo Tuđman" general-bojnik **Mate Pađen**, pomoćnik ministra mora, prometa i infrastrukture kapetan **Siniša Orlić**, zapovjednik Hrvatske ratne mornarice komodor **Ivo Raffanelli** i dekan Pomorskog fakulteta u Splitu izv. prof. **Nikola Račić**. Inače, voditeljica studija je izv. prof. **Merica Slišković** s Pomorskog fakulteta.

Program je razvijen u suradnji Hrvatskog vojnog učilišta "Dr. Franjo Tuđman" sa Sveučilištem u Splitu, a studentima odnosno kadetima će biti na raspolaganju smjerovi Vojna nautika i Vojno brodogradarstvo. Bit će to, kako nam je rekao rektor Anđelinović, prvi studij na splitskoj visokoškolskoj ustanovi koji će biti izravno

Kako se već i najavljivalo, u suradnji Sveučilišta u Splitu i HVU-a 'Dr. Franjo Tuđman' u rujnu kreće prva akademska godina studija Vojno pomorstvo, koji će s jedne strane biti prilagođen standardima NATO-a, a s druge će kadetima pružati sve kompetencije koje se i inače stječu na pomorskim fakultetima

Simulator splitskog Pomorskog fakulteta na kojem će se obrazovati i budući vojni pomorci
NIKOLA VILIĆ/HANZA MEDIA

Studij vojnog pomorstva u Splitu su u ožujku predstavili Nikola Račić, Mate Pađen, Damir Krstičević i Šimun Anđelinović
MARIO TODORIĆ/HANZA MEDIA

pod okriljem Sveučilišta, a u njemu će sudjelovati tri njegove sastavnice - Pomorski fakultet, Fakultet elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje i Filozofski fakultet.

Nastava u Lori

Za ovu akademsku godinu, kaže nam general Mate Pađen upisna kvota je 30 kadeta za Hrvatsku vojsku, uz po dvoje iz MUP-a te Ministarstva mora, prometa i infrastrukture. Također, već na ovoj prvoj akademskoj godini bit će upisano i dvoje stranih studenata, pripadnika oružanih snaga Crne Gore.

Tijekom studija kadetima će biti omogućeno stjecanje teorijskih i praktičnih znanja u pomorskoj struci, tako da će njihove kompetencije biti identične onima koje se i inače stječu na pomorskim fakultetima. Drugim riječima, nakon karijere u vojsci, policiji ili obalnoj straži, ili pak u lučkim kapetanijama, svim diplomantima će biti otvorena vrata poslu na trgovačkim brodovima. Iskustvo i znanje nastavnika na Pomorskom fakultetu, FESB-u i Filozofskom fakultetu jamče im visoku razinu stečenih kompetencija. Naravno, tu su i nastavnici Hrvatskog vojnog učilišta koji će dati svoj doprinos kvaliteti nastave vojnostručnim predmetima i vojnom obukom. Na prvim dvama spomenutim sastavnicama Sveučilišta u Splitu odvijat će se i dio nastave, a linajveći dio nastave izvodit će se u učionicama, amfiteatrima i kabinetima vojarne "Admiral flote Sveto

Letica Barba" u Lori, gdje će studenti biti i smješteni.

Osobna karta studijskog programa kaže da će trajati deset semestara ili pet godina, a njegovim završetkom stječu se akademski nazivi magistar/magistra, inženjer/inženjerka vojnog pomorstva, smjer vojne nautike i smjer vojnog brodogradarstva. Studenti su stipendisti Ministarstva obrane, Ministarstva unutarnjih poslova i Ministarstva mora, prometa i infrastrukture. Potpisivanjem ugovora o stipendiranju studentima se nakon završetka studija osigurava zapošljavanje u ministarstvu koje ih je stipendiralo tijekom studija. Primjerice, MORH svojim stipendistima - uz stipendiju, smještaj, prehranu, obveznu literaturu, vojnu odoru, sportsku opremu, troškove javnog prijevoza... - osigurava i prvi časnički čin i prvu časničku dužnost. Također, svima koji završe studij, odnosno već nakon završene druge godine, priznaje se odslužen dragovoljni vojni rok.

Dogodine na engleskom

Naravno, sastavni dio studija bit će i vojnostručna, te plovibena praksa. Tijekom prve studenti ovladavaju vještinama vođenja, zapovijedanja i nadzora, rukovanja osobnim vatrenim naoružanjem, gađanjem i održavanjem oružja te orijentacijom u prostoru i okruženju. Kroz plovibenu praksu na brodovima HRM-a i ostalim "javnim" brodicama, pak, kadeti se upoznaju sa životom i radom na brodu

kroz svakodnevne brodske aktivnosti. To, naravno, nije sve. Naime, na studiju - koji po svemu prati standarde NATO-a - bit će organizirani i razni tečajevi, između ostalog za borbenog plivača, za alpinizam i za padobranstvo.

Već od sljedeće akademske godine 2019./2020. Vojno pomorstvo će - najavio nam je rektor Anđelinović - dobiti i svoju inačicu na engleskom, kako bi se u Splitu mogli obrazovati i inozemni budući časnici, ponajprije iz zemalja članica NATO-a, jer će stečena znanja moći u cijelosti primijeniti u svom budućem radu. Da interes za to postoji, svjedoči i već navedeni podatak da će od ove jeseni na Pomorskom fakultetu i u Lori studirati i dvoje stipendista ministarstva obrane Crne Gore. Potporu ovom, ali i drugim obrazovnim programima koje u suradnji s hrvatskim sveučilištima provodi Hrvatska vojska svojedobno je dao i general **Denis Mercier**, zapovjednik Združenog zapovjedništva za transformaciju NATO-a, sa sjedištem u Norfolku u SAD-u.

Studijska godina, kako nam kaže general Pađen, počinje 24. rujna, a tri dana prije u Lori će svi budući kadeti iz redova stipendista MORH-a položiti svečanu prisegu. No, druženje budućih studenata počinje i ranije, u pripremnom kampu. Zajedno s ostalim kadetima Hrvatske kopnene vojske i Hrvatskog ratnog zrakoplovstva, provest će tjedan dana u Zagrebu, a zatim sljedeća dva tjedna do prisege u Splitu.

PREDSJEDNIK NAJVEĆEG I NAJPOZNATIJEG
IZRAELSKOG SVEUČILIŠTA PERETZ LAVIE
POSJETIO SVEUČILIŠTE U SPLITU

Ključ uspjeha Techniona je prepoznavanje i poticanje izvrsnosti

Rezultati koje Technion ima ovise isključivo o kvaliteti naših profesora i njihova rada, kao što je njima glavni uvjet za napredovanje rad sa studentima, objavljivanje radova i posebno važno pribavljanje vanjskih sredstava za istraživanja. Na kraju se uvijek vraćamo na čarobnu riječ: izvrsnost

PIŠE I SNIMIO: **IVICA PROFACA**

Sveučilište u Splitu ugodilo je početkom kolovoza prof. **Peretza Lavieja**, predsjednika Technion - Israel Institute of Technology, najbolje izraelske visokoškolske institucije, te jednog od najboljih istraživačkih sveučilišta na svijetu. Riječ je o uzvratnom posjetu, nakon što je u veljači izaslanstvo Sveučilišta u Splitu predvođeno rektorom prof. **Šimunom Andelinovićem** posjetilo kampus Techniona u Haifi.

Ovaj je posjet bio prilika i za opširniji intervju s prof. Lavieom za Universitas, za koji je rekao da bi naš list mogao biti model kojim bi i Technion unaprijedio svoje komuniciranje s javnošću.

U studenome prošle godine Technion je od Times Higher Education proglašen najboljim na svijetu za pripremanje studenata za digitalnu revoluciju, a na toj rang-listi ste u pravilu među prvih stotinu sveučilišta na svijetu.

- Bez obzira na ponekad neobjektivne kriterije kod izrade ovakvih rang-listi, ponosni smo na ugled koji imamo. Najvažnija misija koju smo u Technionu sami sebi zadali je održavanje kvalitete. Kod sveučilišta to znači ispunjavanje četiri glavna kriterija. Prvi je kvaliteta profesor-skog kadra, drugi kvaliteta studenata, treći je ispunjavanje društvene misije, a četvrti je sposobnost predviđanja što je sljedeća nova stvar u znanosti i obrazovanju.

Predviđanja društvenih potreba?

- Ne samo društvenih, nego i tehnoloških potreba. Primjerice, Technion je svoj odsjek za digitalne tehnologije otvorio još 1969. U to vri-

jeme većina ljudi nije znala ni što mikroelektronika znači. Bio je to početak izraelske hi-tech revolucije, ali je došlo kao rezultat potrebe, da bi država mogla opstati. Dvije godine prije Izrael je pobijedio u šestodnevnom ratu, a jako je ovisio o francuskoj industriji poluvodiča, posebno u ratnom zrakoplovstvu. No, Charles de Gaulle nam je nametnuo embargo, i u Technionu smo odlučili razviti svoju tehnologiju poluvodiča, izvorno zbog potreba ratnog zrakoplovstva.

Korak ispred vremena

Je li i civilna industrija od toga imala koristi?

- Da, sva ta znanja prelila su se i na civilni sektor. Kad smo pobijedili na natječaju koji je raspisao grad New York za gradnju novog kampusa sa sveučilištem Cornell na otoku Roosevelt, pitao sam gradonačelnika **Michaela Bloomberg**a zašto je izabrao baš Technion, kad su mu na raspolaganju bila neka od najboljih svjetskih sveučilišta. Odgovorio mi je da je glavni razlog bilo naše vizionarstvo s poluvodičima.

Obično se misli da je vrlo teško, ako ne i nemoguće, nositi se s visokobudžetnim sveučilištima poput onih američkih, no vi dokazujete suprotno. Je li ta sposobnost predviđanja recept za uspjeh?

- Ona je dio recepta. U pravu ste, vrlo je teško nositi se s konkurencijom velikih svjetskih sveučilišta koja su nevjerojatno bogata, godišnji proračun Harvarda je 30 milijardi dolara, Cornella osam milijardi... Uz to, američka sveučilišta su postala magnet za najveće svjetske umove, i profesore i studente. Na diplomskim programima na američkim sveučilištima 75 posto studenata su stranci. Teško se nositi s ti-

me, možda bi to mogla jedino kineska sveučilišta koja ulazu golemi novac da privuku profesore i studente, posebno Kineze koji su odrasli i školovali se u SAD-u. Ono čime se Technion može nositi je upravo sposobnost predviđanja novih trendova.

Kad biste morali predstaviti Technion u samo nekoliko rečenica, što biste rekli?

- **Shimon Peres** je jednom rekao da je sreća što je Technion bio osnovan prije države Izrael, jer bi bez njega to bila drukčija država. Počeli smo kao škola za inženjere kojoj je cilj bio osigurati obrazovanje za Židove kojima je to bilo onemogućeno početkom 20. stoljeća, a izrasli smo u najvažnije izraelsko sveučilište. I zato je Peres u pravu: bez nas Izrael bi bio sasvim drukčiji. Svaki važni projekt u industriji, proizvodnji, infrastrukturi povezan je s Technionom. Možemo se opet vratiti i na razmišljanje ispred vremena: Technion je fakultet aeronautičkog inženjerstva osnovao još 1954. Ne samo da je tada malo tko razmišljao o tome, nego su nam se i rugali, govorili da smo luđi, u jednom novinskom uvodniku su tada napisali da ćemo se zabavljati puštanjem zmajeva. To je bila odluka **David**a **Ben Guriona**, koji je želio osigurati opstanak Izraela. Želio je da Izrael ima svoje zrakoplovstvo, a da biste to imali, morate imati svoje aeronautičke inženjere. Danas je aeronautička industrija druga po veličini u Izraelu (*u vrijeme našeg razgovora prvi su put u Hrvatskoj predstavljeni upravo kupljeni izraelski F-16 Barak-op. Universitas*), u njoj radi pet tisuća inženjera obrazovanih na našem fakultetu, i grade sve, od mlažnjaka preko raketa do satelita. Stoga bih rekao da teško da igdje u

Peretz Lavie:
Uvijek smo
bili korak
ispred svog
vremena

Peretz Lavie i Šimun Andelinović

Predsjednik izraelskog Techniona Peretz Lavie u posjetu Splitu i Sveučilištu u Splitu

Otvaraju se vrata suradnji

Uz obilazak splitskih znamenitosti i nazočnosti na Sinjskoj alci, središnji dio posjeta prof. **Peretza Lavieja** bio je susret s vodstvom Splitskog sveučilišta i nekoliko njegovih sastavnica u vijećnici Pomorskog fakulteta. Rektor prof. **Šimun Anđelinović** upoznao je gosta s vizijom, misijom i razvojnim mogućnostima Sveučilišta u Splitu, izrazivši nadu da će i s Technionom uspostaviti suradnju i partnerske odnose kakve ima s Penn State-om, Regiomedom, sveučilištima u Coburgu, Mariboru, Marseilleu...

Prorektor prof. **Alen Soldo** gostu je predstavio brojne dovršene i započete projekte, poput sveučilišnog kampusa na Visokoj, budućeg kampusa Klis, sveučilišnog inkubatora i centra kompetencija, međunarodnih aktivnosti, te poticanja postakademskog poduzetništva i zapošljavanja.

Prof. Lavieja naročito je zanimao mehanizam financiranja visokog školstva u Hrvatskoj, utjecaj politike na rad sveučilišta, te njihova unutarnja organizacija. Istaknuo je kako je jedini način napretka znanosti i visokog školstva "izlazak" iz laboratorija i primjena rezultata u gospodarstvu i drugim područjima. Technion na tom polju ima velikog iskustva, kao temelj izraelskog koncepta start-up nacije. Dekan Medicinskog fakulteta prof. **Zoran Đo-**

gaš predstavio je gostu tu sastavnicu Splitskog sveučilišta, posebno studij na engleskom koji bi uskoro trebao dočekati i svoje širenje, i koji bi mogao biti jedan od elemenata potencijalne suradnje dvaju sveučilišta. O mogućnostima zajedničkog rada na projektima govorio je i direktor Pomorskog centra za elektroniku **Branko Lubina**, koji je posebno zainteresirao izraelskog gosta projektom podmornice bez ljudske posade, jer je to jedno od važnih područja kojima se Technion bavi. Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije također je, kako je rekao doc. **Hrvoje Smoljanović**, moguće područje suradnje sa svojim novooopremljenim i budućim laboratorijima. Na koncu je prodekan Pomorskog fakulteta i domaćin ovog susreta prof. **Ivan Komar** govorio o brojnim programima toga fakulteta, a posebno o studiju Vojnog pomorstva koji u suradnji s Vojnim učilištem Franjo Tuđman i nekoliko drugih sastavnica Sveučilišta u Splitu kreće od ove jeseni. Za kraj, prof. Lavie je obišao i simulatore Pomorskog fakulteta, a posebno ga je zainteresirao simulator plovidbe na kojem je "uplovio" u East River u New Yorku i "obišao" jedan od dva izvanizraelska Technionova kampusa (drugi je u Kini), kojega grade s američkim sveučilištem Cornell na otoku Roosevelt na East Riveru.

svijetu postoji sličan primjer tolikog utjecaja jednog sveučilišta na budućnost vlastite zemlje kao što je slučaj s Technionom i Izraelom.

Američki model

Technion je, za razliku od većine najvećih sveučilišta, državno sveučilište. Razlikuje li se vaše poslovanje od njihova?

- Izraelska sveučilišta nastala su na američkom modelu. Odnosno, mi biramo ljude slično njihovim sveučilištima, vodimo sveučilišta onako kako to Amerikanci rade, a to znači da i sredstva prikupljamo onako kako to oni rade. Kad zaposlimo profesora damo mu početna sredstva, i on je umnogome prepušten sam sebi. Nakon šeste godine procjenjujemo je li bio uspješan, ako jest, postat će trajni profesor, ako ne, odlazi. Moraju se dokazati, a jedan od načina dokazivanja je i sposobnost pribavljanja novca za rad. Bez obzira koliko na nekom odsjeku imamo profesora, njihova budućnost ne ovisi ni o čemu drugom nego o njihovoj kvaliteti. Stoga radimo sve što je moguće da bismo potaknuli

izvršnost. Dat ću vam primjer sa sveučilišta koje sam nedavno posjetio u Europi, neću reći kojeg. Pitao sam ih koliko uspijevaju pribaviti novca iz vanjskih izvora, odgovorili su mi da oni i ne traže takve "grantove", jer ih sveučilište ne potiče, a profesori ne vide kako bi im to pomoglo u napredovanju. U Technionu su kriteriji za napredovanje rad sa studentima, objavljivanje radova i pribavljanje vanjskih sredstava. Tko u tome ne uspije, ne može biti promaknut, tako da se morate natjecati za dobivanje stipendija i drugih vanjskih izvora novca. Dalje, da bi netko postao profesor na Technionu, mora steći doktorat i upisati postdoktorske studije, bez toga nema prijema. Danas je otprilike 80 posto našeg akademskog osoblja završilo ili je još na postdoktorskim studijima, najviše na američkim sveučilištima poput MIT, Corneilla, Columbije...

Znači oni se natječu sami, ne pod "kišobranom" Techniona?
- Da, ali ih ohrabrujemo. Ine

samo to: ako se netko natječe i njegov projekt je dobro ocijenjen ali zbog nekog razloga nije dobio novac, ja kao predsjednik imam fond iz kojeg im mogu dati polovicu iznosa za koji su se natjecali.

Šest godina kušnje

Koliki je proračun koji Technion daje profesorima u usporedbi s onim što oni pribave na natjecanjima, iz raznih vanjskih fondova?

- Mi ništa ne dajemo profesorima za njihove projekte, osim što im prilikom dolaska na Technion dajemo temeljna sredstva za njihov rad koja su u prosjeku 800 tisuća dolara. Ponekad je to dva milijuna dolara, ponekad 200 tisuća, s kojima rade prvih šest godina kao što sam ranije objasnio. Također, osiguravamo im infrastrukturu, laboratorije i uvjete za rad. Većina sredstava dolazi od donacija, ne od države, uglavnom od židovskih zajednica u svijetu, najviše iz SAD-a.

Technion se obično navodi kao temelj izraelskog koncepta

"startup nacije". Možete li nam pojasniti taj koncept?

- Technion doista ima važnu ulogu u tom konceptu, ali riječ je o nacionalnom projektu, i postoji nekoliko razloga zbog kojih smo u tome uspjeli. Prvo, jedino na taj način uspijevamo opstati. Drugo, težnja da se ide naprijed, postavljanje pitanja, važan je dio židovske tradicije. Nedavno sam održao predavanje u Japanu, pred više od tisuću studenata. Na kraju sam ih pozvao da postavite pitanja, ali oni se ne usuđuju postavljati pitanja da ne bi osramotili sebe ili govornika. Kad govorim na Technionu ne uspijem završiti prvu rečenicu, a već vidim nečiju ruku u zraku i netko mi kaže: "Profesore, mislim da niste upravu". Židovima je u tradiciji preispitivanje autoriteta, kao i spremnost da se krene ispočetka ako u nečemu ne uspijete. Pomaže nam i činjenica da naši studenti i studentice prije fakulteta idu u vojsku, gdje se nauče riskirati, a potom dođu na sveučilište gdje potičemo njihov poduzetnički duh. Stoga na

kampusu imamo inkubatore, akceleratora, infrastrukturu za otvaranje tvrtki. Od 1995. do danas naši studenti i diplomanti osnovali su više od dvije tisuće tvrtki. Osobno sam otvorio u životu četiri kompanije, od kojih je danas jedna izlistana na burzi, druga je i dalje privatna, a dvije su se ugasile. Technion je ove godine od komercijalizacije svojih tehnologija zaradio 34 milijuna dolara.

Logistička pomoć

Na koji način potičete profesore, pa i studente na osnivanje tvrtki?

- Obično se smatra da se startup tvrtke osnivaju kako bi mogle biti što prije bitne prodane, ali pravi izazov je stvoriti temelj da se takve tvrtke razvijaju. Jedan od naših profesora osnovao je tvrtku Novocure koja razvija lijekove za razne vrste tumora, a danas je vrijedna više od 3,5 milijardi dolara. Kad je taj projekt, kao i bilo koji drugi, predložen Technionu, sveučilište odradi cijeli logistički dio - prijavu tvrtke, osiguravanje infrastrukture,

registraciju patenta, dakle sav administrativni posao. Zbog takve pomoći, Technionu pripada pola vlasništva i polovica dobiti. Novocure je na burzu krenuo kad je vrijednost dionice bila 6 dolara, sada je više od 40. Na taj način potičemo studente i profesore da komercijaliziraju svoja istraživanja.

Umjesto da čekaju sredstva iz proračuna?

- Točno.

Koliko surađujete s tvrtkama izvan sveučilišta?

- Suradujemo s mnogim velikim kompanijama, upravo smo potpisali veliki ugovor s Hyundaiem, imamo i ugovore s francuskim kompanijama i mnogim drugim. No, odluka hoće li neki naš znanstvenik surađivati s vanjskim kompanijama je prepuštena njima, ničim ih ne prisiljavamo na takve poslove, kao što ih ne prisiljavamo ni da nužno komercijaliziraju svoja istraživanja.

Prvi čovjek Techniona obišao je kampus Sveučilišta u Splitu

Uz pomoć simulatora Pomorskog fakulteta u Splitu prof. Lavie je "obišao" kampus Techniona u New Yorku

nastavak
sa str. 5

Ono što potičemo je primjena rezultata bazičnih istraživanja. Recimo, moja je uža struka medicina spavanja, i otkrili smo da se najviše podataka o nečijem spavanju, promjenama u tijelu koje se odvijaju dok spavamo, mogu očitati iz prsta. Javio nam se investitor s idejom primjene toga otkrića i sada se time bavi tvrtka čija je vrijednost stotinjak milijuna dolara.

Uključivanje Palestinaca

Koliko danas radite za državu, bila to vojna ili neka druga industrija?

- Nas često u svijetu prati predrasuda da smo neka vrsta agenta izraelskog Ministarstva obrane, da smo glavni izvor tehnologije za vojnu industriju. To ni izbliza nije točno, naša istraživanja idu puno šire od toga. Trenutno radimo na satelitu kojega će Izrael lansirati, ali naš dio posla odnosi se na mogućnost sinkronizacije rada više satelita. Sredstva za taj projekt dolaze dijelom od donatora, dijelom od vlade, dijelom iz gospodarstva. Nama je važno služiti našoj zemlji, ali smo neovisni. Koliko je pogrešna predodžba o Technionu kao "znanstvenom krilu" izraelske vojske svjedoči i činjenica da su 20 posto naših studenata Palestinci. I to nije slučajnost, nego posljedica planiranja. Postotak arapskih studenata na Technionu je isti kao i postotak Arapa u izraelskom stanovništvu. Prije samo 12 godina udio Arapa na našem sveučilištu bio je sedam posto. Najviše arapskih studenata studira engleski i matematiku. Oni ne služe vojsku, tako da ih dovedemo na Technion osam mjeseci prije nego počnu studirati, kako bismo utvrdili na kojoj je razini njihovo znanje. Nakon tog predstudija, oni se natječu kao i svi drugi, jer nemaju nikakve privilegije ni ti specijalan status. Tijekom prve godine studija damo im studenta-mentora, i tako im pomažemo da prođu najtežu, prvu godinu studija. Voljeli bismo imati studente i iz drugih arapskih zemalja, ali im nije dozvoljeno da dođu studirati u Izrael.

Na čelu Techniona ste od 2009. godine, što vidite kao glavne rezultate svoga rada kao predsjednika (ekvivalent hrvatskoj dužnosti rektora - op. Universitas)?

- Još prije toga sam bio potpredsjednik za razvoj, od 2001. do 2008. Zamene su dva glavna strateška cilja Techniona, za koje vjerujem da mogu promijeniti sliku vi-

Prof. Lavie je stručnjak u medicini spavanja, pa ga je zanimalo izlaganje kolege i dekana Medicinskog fakulteta u Splitu prof. Zorana Đogaša

Sa čelništvom Sveučilišta u Splitu predvođenim rektorom Šimunom Anđelinovićem, i Universitasom u rukama

sokog obrazovanja, globalizacija i interdisciplinarnost u znanosti. Da biste postigli uistinu značajne rezultate morate u istraživanja uključiti različite struke, i nije riječ samo o STEM-u. U svakom istraživanju, pa i u prirodnim znanostima, morate uključiti i stručnjake iz humanističkih znanosti, koji su važni koliko i inženjeri, jer donose komunikacijska znanja, ili znanja o odnosima među ljudima. Naravno, kad imate 18 fakulteta kao Technion, ne možete ih prisiliti na suradnju, ponekad i zbog egoizma. Da bismo to promijenili, osnovali smo multidisciplinarnu znanstvenu institutu, prvi se bavio nanotehnologijom uz sudjelovanje osam fakulteta, a sada imamo takve i u drugim segmentima poput robotike, strojarstva, medicine... Spominjao sam Novocure, on je proizišao iz instituta za integralna istraživanja tumora. Velikim uspjehom Techniona otkako sam mu na čelu smatram i povećanje broja članaka u najvažnijim svjetskim časopisima poput Sciencea ili Naturea. Prije deset godina imali smo ih desetak godišnje, sada smo na oko 60.

Kako je Technion organiziran? Jeste li poput američkih sveučilišta jedan entitet s različitim fakultetima, ili ste kako je najčešće u Hrvatskoj - neka vrsta konfederacije fakulteta?

- Naš model je sličniji vašem. Ja jesam predsjednik sveučilišta, ali ne mogu ni imenovati ni smijeniti dekane, mogu utjecati na proračun, ali svaki fakultet je neovisan. Slikovitije rečeno, ja sam vojvoda, a oni su kneževi. Moja je dužnost, pak, da ih navedem da surađuju.

Impresioniran Splitom

Prije nekoliko mjeseci izaslanstvo iz Splita posjetilo je Technionov kampus u Haifi, sada vi posjećujete Split. Ima li naznaka nekoj budućoj suradnji vaših dviju organizacija?

- Nema nikakve sumnje da je globalizacija vrlo važna, zato je iznimno važno i da sveučilišta surađuju. Mi imamo takvu suradnju sa sveučilištima iz 30 zemalja, najviše u SAD-u, uskoro otvaramo i kampuse u New Yorku i Kini. Ono što je važno kod takve suradnje, nadam se i sa Splitom, jest da idu u oba smjera, od dna prema vrhu i od vrha prema dnu. Stoga sam

predložio rektoru Šimunu Anđelinoviću da počnemo s međusobnim upoznavanjem naših fakulteta, s upoznavanjem znanstvenika. Napravimo konferenciju na kojoj će oni predstaviti svoj rad jedni drugima, i pomozimo im da uspostave međusobnu suradnju na toj razini, neka to bude polazna točka.

Koliko ste upoznati sa Sveučilištem u Splitu, njegovom misijom i vizijom, postignućima...?

- Bio sam impresioniran slušajući koliko je Sveučilište u Splitu postiglo kao vrlo mlado sveučilište. Bilo mi je jako zanimljivo čuti što se radi na splitskom Medicinskom fakultetu i njegovu Centru za medicinu spavanja, jer je to moje područje istraživanja. U razgovorima sam predložio da se koncentriramo samo na dva-tri polja i na njima razvijemo suradnju, da u tom područjima napravimo prijedloge projekata i radimo zajedno na njihovoj realizaciji. Na taj način surađujemo s više sveučilišta, to je model koji se dosad pokazao uspješnim. Studenti se međusobno posjećuju, rade zajedno i razvijaju se.

Osobna karta Techniona

OSNOVAN: 11. travnja 1912.

ORIGINALNO IME: Technikum

KAMPUS: Mount Carmel, Haifa (100 zgrada na 1,2 četvorna kilometra)

POMOĆNI KAMPUS: Sarona

KAMPUSI IZVAN IZRAELA: New York (sa Sveučilištem Cornell); Guangdong Technion Israel Institute of Technology, Kina

DONACIJE: 1,6 milijardi dolara

GODIŠNJI PRORAČUN: 416 milijuna dolara

BROJ STUDENATA: 13.703

NA PREDDIPLOMSKIM STUDIJIMA: 9251

NA POSTDIPLOMSKIM STUDIJIMA: 3435

NA DOKTORSKIM STUDIJIMA: 1004

BROJ FAKULTETA: 18 (Aeronautika, Arhitektura i urbano planiranje, Biologija, Biomedicina, Biotehnološko-prehrambeni, Građevinarstvo i ekoinženjerstvo, Kemijsko inženjerstvo, Kemija, Računalne znanosti, Znanstveno-tehnološko obrazovanje, Elektrotehnika, Humanističke znanosti i umjetnost, Kazalište Technion, Industrijska tehnologija i upravljanje, Matematika, Strojstvo, Medicina, Fizika)

MULTIDISCIPLINARNI CENTRI: Nanotehnologija i znanost, Istraživanje energije, Istraživanje svemira, Transfer tehnologija, Technion international (nastava na engleskom)

BROJ ISTRAŽIVAČKIH CENTARA: 60

BOLNICE KAO NASTAVNE BAZE: 12

STUDIJI: 50 preddiplomskih, 82 diplomska

ZAPOSLENI: 620 nastavnika, 1000 zaposlenih u administraciji, 250 zaposlenih pri klinikama, 950 vanjskih suradnika i instruktora

NOBELOVE NAGRADE: 2004. Avram Hershko i Aaron Ciechanover (kemija); 2011. Dan Shechtman (kemija); 2013. Arieh Warshel (kemija)

SPORT I UMJETNOST: olimpijski bazen, gimnastička dvorana, tereni za squash i tenis; studentski zbor i simfonijski orkestar

RANKING: ARWU World - 93.; Šangajska lista - 77.; Center for World University Rankings - 51.; Times Higher Education - 201-225.

Kampus Techniona u Haifi

Izvori financija

Koliko država Izrael izdvaja za znanost i visoko obrazovanje? Hrvatska sveučilišta imaju velikih prigovora na niski udio koje ti resori dobivaju u državnom proračunu.

- Vlada godišnje za znanost i visoko obrazovanje izdvaja 480 milijuna dolara, ali 75 posto toga iznosa odlazi na plaće i mirovine. Sredstva za istraživanja dolaze od vanjskih izvora i od Izraelske znanstvene zaklade koju financira vlada. Znanstvenici podnose prijedlog projekta, i natječu se u vrlo oštroj konkurenciji, i otprilike 40 posto ih dobije sredstva. Sveučilišta se, pak, mogu natjecati za sredstva za osnovnu infrastrukturu. No svi ti projekti moraju biti dobro pripremljeni i uvijek dolazimo do čarobne riječi: izvrsnosti. Uz te izvore, sredstva nam dolaze i od gospodarstva, kroz dva kanala. Jedan je suradnja između tvrtki i sveučilišta, a drugi je komercijalizacija temeljnih znanstvenih istraživanja.

PRIRODOSLOVNO-MATEMATIČKI FAKULTET U SPLITU

Studenti za studente na Ljetnoj školi

Students to Students Split Summer School (S2S4) međunarodna je znanstvenostručna ljetna škola kojoj je cilj studentima približiti osnovne koncepte teorijske i eksperimentalne fizike visokih energija, potaknuti rasprave i uspostaviti međunarodne veze među studentima. Škola će se održati od 10. do 20. rujna na splitskom Prirodoslovno-matematičkom fakultetu Sveučilišta u Splitu, u suradnji toga fakulteta s njemačkim sveučilištima LMU i TU Muenchen. Posebnost je ove škole što, uz znanstvenike, većinu predavača čine studenti prestižnog MSc studija "Theoretical and Mathematical Physics" na LMU i TU.

Glavna je ideja ovoga projekta upravo to da studenti podučavaju studente. Postavljanjem studenata na istu razinu s nastavnicima promiče se međusobno razumijevanje, te potiču življe rasprave. Osim toga, unapređuje se međunarodna suradnja u znanosti dostupnoj studentima.

Razgovori i rasprave koji će se voditi na Ljetnoj školi mogu se ugrubo podijeliti na tri teme:

- Osnovni koncepti teoretske i eksperimentalne (visokoenergetske) fizike;
- Standardni model fizike čestica;
- Trenutna istraživanja.

Prošle godine se škola bavila odnosom matematičke i teoretske fizike, ove godine će se pažnja posvetiti odnosu teoretske i eksperimentalne fizike, posebno na polju teorije kvantnog polja i fizike čestica. Sljedećom toga neće se baviti samo temeljima fizikalne znanosti, čime će se otvoriti vrata sudjelovanja naprednim dodiplomskim i diplomskim studentima obaju grana da sudjeluju u radu, ali i raspravljaju o trenutnim istraživanjima. Da bi se unaprijedio dijalog među

I ove će godine na splitskom PMF-u biti održana Students to Students Split Summer School, na kojoj kao ravnopravni predavači sudjeluju studenti minhenskih sveučilišta LMU i TU

sudionicima iz obaju grana fizike, i da bi ih se ohrabrilo da razmišljaju izvan okvira u kojima inače djeluju, može se reći da će baš rasprave igrati ogromnu ulogu na ovogodišnjoj školi.

Da bi se svaka tema rasvijetlila iz perspektive eksperimentalne, odnosno teoretske fizike, prići će im se kroz tri različita predavanja. Prvo, teorijom će se osigurati znanje potrebno za razumijevanje fizike. Potom će to znanje bi-

ti upotrijebljeno kao temelj za raspravu među sudionicima, čemu je cilj da ih se nauči razmišljanju o vezama između apstraktnih koncepta teoretske fizike i uistinu mjerljivih fenomena. Na konce će rasprave biti zaključene predstavljanjem konkretnih primjera eksperimentalne realizacije.

Kao studenti predavači najavljeni su mladi znanstvenici, možda buduće zvijezde svjetske znanosti **Maximilian Heinz Ruep**, **Fatos Gas-**

hi, **Llibert Aresté Saló**, **Juan Sebastian Valbuena**, **Michael Zantedeschi**, **Teresa Karanikolaou**, **Andriana Makridou**, **Daniela Köck**, **Arman Korajac** i **Jan Toelstede**. Najavljeni su i gosti predavači: **Marko Kovač** (PMF Split), **Toni Šćulac** (FESB Split/Ecole Polytechnique Paris), **Philip Hackstock** (Stefan Meyer Institute).

Ljetna škola će u potpunosti biti održana u zgradi PMF-a u Splitu, a smještaj sudionicima bit će osiguran u studentskom domu "Franjo Tuđman" u sklopu kampusa Sveučilišta u Splitu. Osim službenog dijela programa, sudionicima će se pružiti i brojne druge dodatne aktivnosti izvan učionica i laboratorija. Domaćini će stvaranje novih ideja nastojati izgraditi i uz pomoć druženja u prirodnim i povijesnim ljepotama Splita i okolice.

R.I.

Ljetna škola splitskog PMF-a

Katoličko-bogoslovni fakultet u Splitu

MEĐUNARODNI ISTRAŽIVAČKI SEMINAR U SPLITU BOGOSLOVNIH FAKULTETA U SPLITU I BOCHUMU

Bog u školi, Crkvi i u društvu

Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Splitu i Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Bochumu u Njemačkoj organiziraju u Splitu od 24. do 27. rujna međunarodni istraživački seminar primarno namijenjen doktorandima, poslijedoktorandima, mentorima i drugim zainteresiranim.

Glavna tema seminara bit će "Govor o Bogu u školi, Crkvi u društvu", odnosno "Teologija i religijska pedagogija pred novim izazovima 21. stoljeća". Naime, kako ističu organizatori, teologija i religijska pedagogija trenutno su u stanju kakvo prije 50 godina nismo nikako zamišljali: ne samo da se opraštamo od dosad dominantne paradigme pluralizma, već se umjesto toga snažno u jednakoj mjeri uvodi pojam heterogenosti. Postoji opća rasprava o tome kako omogućiti prijenos vjere u promijenjenim društvenim, kulturnim i političkim uvjetima. Procesi globalizacije, dekonfesionalizacije, tradicionalnog rušenja, pluralizacije, sekularizacije i individualizacije postali su toliko ozbiljni i intenzivni - da su toliko nepregledni procesi slabljenja vjere do gotovo stvaranja nosive tradicije gubljenja religioznosti i konfesionalnosti - da kontekstno osjetljiva teologija i

religijska pedagogija to nikako ne mogu zanemariti. Moraju tražiti načine prenošenja vjere koji se čvrsto oslanjaju na logiku i objavliteljski potencijal vjere (identitet), i na njegovu interakciju sa slobodom subjekata (razumijevanje). Ovdje se traži angažman cjelokupne teologije, ali i religijske pedagogije. Obje moraju zajedno premisliti svoje kontekste u elementarnom smislu kako bi mogle razumno priopćiti i prenijeti govor o Bogu. Kontekstualnost u ovom preciznom smislu pripada njihovoj hermeneutičkoj kao i kritično samorefleksivnoj zadaći. Naravno, taj zadatak će se dodatno pojačati pod uvjetima međunarodnih susreta. Jer se tu susreću različiti konteksti i ulaze u svjesnu i stupnjevitu razmjenu s njihovim narativnim konstrukcijama, njihovim prošlostima, planovima za budućnost i odgovarajućim pokušajima oblikovanja sadašnjosti na temelju ove pozadine. Kako bi se ovaj susret pretvorio u mjesto reflektivne kontekstualnosti, svrha je ovoga međunarodnog istraživačkog seminara u Splitu promišljanje o religijsko-pedagoškim i teološkim načinima Božjeg govora.

Seminar se održava na njemačkom i engleskom jeziku.

R.I.

NOVI CIKLUS RADIONICA MEDICINSKOG FAKULTETA U SPLITU

Pola čovječanstva pati od poremećaja spavanja

Medicinski fakultet Sveučilišta u Splitu priredio je 24. srpnja drugi ciklus radionica na temu "Medicina spavanja".

Prva od radionica u ciklusu bila je namijenjena stručnjacima medicine spavanja. Na toj radionici su predstavljene sljedeće teme: "Parasomnije i epilepsija u spavanju"; "Narkolepsija"; "Poremećaj ponašanja u REM-u vs. mjesečarenje"; "Hrkanje vs. apneja"; "Sindrom nemirnih nogu"; "Bruksizam - treba li ga liječiti?"; "Dijaliza i poremećaji spavanja". Na ovoj radionici je sudjelovalo 17 stručnjaka.

Druga radionica je bila namijenjena široj javnosti. Ovo puta održana je u dvorani Splitsko-dalmatinske županije

je u Domu za starije i nemoćne Split. Glavna populacija koja je sudjelovala na radionici su bili upravo korisnici usluga Doma. Na toj radionici su predstavljene sljedeće teme: "Pristup bolesniku s nesanicom"; "Poreme-

ćaji disanja u spavanju"; "Kako prepoznati bolesnika s poremećajem disanja u spavanju"; "Kirurško liječenje apneje tijekom spavanja"; "Apneja tijekom spavanja i pospanost za volanom"; "Liječenje umjerene apneje tije-

kom spavanja intraoralnim udlagama". Ukupno je 73 građana sudjelovalo na ovoj radionici.

Pozvani predavači na spomenitim radionicama su bili prim. **Danilo Hodoba** s Klinike za psihijatriju Vrapčec; prof. **Zoran Đogaš**, dekan Medicinskog fakulteta u Splitu, voditelj projekta "Sleep Medicine" i Centra za medicinu spavanja u Splitu; prof. **Maja Valić**, izv. prof. **Renata Pecotić**, prof. **Katarina Vuković** i doc. **Tea Galić** s Medicinskog fakulteta u Splitu te dr. sc. **Goran Račić**, stručnjak u području medicine spavanja.

Analizom anketa i ovoga puta je utvrđeno kako su radionice ispunile očekivanja sudionika u visokom stupnju, u smislu važnosti i korisnosti predstavljenih tema. Predavači su ocijenjeni visokim i vrlo visokim

ocenama. Zadovoljstvo je bilo čuti pozitivne komentare korisnika usluga Doma o predavačima i temi radionice.

Medicina spavanja je od velikog značenja za zdravlje ljudi, imajući u vidu sve veći broj pacijenata s poremećajima spavanja, često neprepoznatih i nedijagnosticiranih, pa zato i neliječenih. Poremećaji spavanja izrazito su učestali. Prema međunarodnoj klasifikaciji ima ih 82. Oko 50 posto ljudske populacije pati od neke vrste poremećaja spavanja. Dio takvih poremećaja ne zahtijeva liječenje, dok neki ugrožavaju život, a neprepoznati su i povezani s najšire pri-

sutnim bolestima današnjice, poput kardiovaskularnih bolesti, srčanog infarkta, moždanog udara, šećerne bolesti tipa 2 i drugih.

Danas, u modernoj medicini, liječiti šećernu bolest ili hipertenziju, a ne znati kako osoba spava, tj. kako diše dok spava, nije dobar pristup i to je ono što se želi promijeniti provedbom projekta "Sleep Medicine".

R.I.

Akademkinja Milena Žic Fuchs

Znanost u europskoj

RAZGOVARAO
Duško Čizmić Marović

Akademkinja Milena Žic Fuchs već je dugi niz godina najprijetnija i najvažnija osoba hrvatske akademske zajednice u tijelima Europske unije koja skrbe o zajedničkom europskom prostoru znanosti i visokog obrazovanja. Živeći i djelujući u tom svijetu koji određuje našu sudbinu, a za koji mi uporno ne hajemo, Milena Žic Fuchs postaje sve važnijom sugovornicom. Nagovorivši je napokon da nam pomogne otvoriti i promovirati europske teme, suglasili smo se da posebnu pažnju posvetimo rezultatima rada tzv. Lamyjeva povjerenstva, "Nezavisne skupine visoke razine za povećanje utjecaja EU-a programa istraživanja i inovacija" (The Independent High Level Group on Maximising the Impact of EU Research and Innovation Programmes). U to, jedno od ponajvažnijih znanstvenih tijela EU-a u novom mileniju

“

Od 2020 do 2030 EU sredstva za znanost treba udvostručiti, ali uz porast nacionalnih izdvajanja

ju koje čini "12 visokokvalificiranih i neovisnih članova izabranih zbog svojih sposobnosti", Europska je komisija Milenu Žic Fuchs imenovala između čak 350 kandidata koji su se odazvali javnom pozivu. Ova elitna skupina dobila je zadaću osmisliti vizije budućih istraživanja i inovacija u EU. Predsjedatelj Pascal Lamy - bivši generalni direktor Svjetske trgovinske organizacije i bivši povjerenik EU-a za trgovinu - nastupno je istaknuo da su istraživanja i inovacije "ključni element budućeg razvoja", koji će nam "pomoći riješiti naše najveće izazove i preuzeti globalno vodstvo". Temeljeći svoj rad na rezultatima velikog europskog Okvirnog programa Horizon 2020, Lamyjevo Povjerenstvo je svoje konačno Izvješće o rezultatima europskog financiranja istraživanja i inovacija objavilo pred godinu dana, srpnja 2017. Izvorna je intencija bila da preporuke iz tog Izvješća uđu u program Europske komisije za buduću razvoj EU-a, tj. za financiranje znanosti i inovacija. Izvješće je u samo godinu dana postalo ne-

zaobilaznom okosnicom niza europskih dokumenata od prvorazredne razvojne važnosti.

Preporuke Lamyjeve skupine

Kako biste okarakterizirali rad Lamyjeva Povjerenstva?

- Rad u tzv. Lamyjevu povjerenstvu bio je vrlo izazovan i intenzivan jer je u relativno kratkom roku, u sedam mjeseci, trebalo proizvesti izvješće čiji je osnovni cilj bio odrediti temeljne smjernice novog Okvirnog programa, točnije FP9, kako smo ga nazivali u to vrijeme. Izazovnost tog rada posebno se iskazivala kroz činjenicu da smo nas dvanaestero došli iz vrlo različitih sfera djelatnosti, od gospodarstva, menadžmenta, sveučilišnog života i znanosti. Dakle, trebalo je usuglasiti stavove, tj. naći zajednički jezik i u konačnici doći do istih zaključaka. Nadalje, da bi se ostvarila temeljita podloga za što učinkovitiji novi Okvirni program, valjalo je ući u mnoga područja izvan same znanosti, ali i područja koja se isprepliću s istraživanjima, a u nekim su slučajevima integralni dio njih samih. Samo izvješće prezentirano je 3. srpnja 2017. godine u Bruxellesu u nazočnosti više od pet stotina sudionika te je preneseno i putem live feeda, tako da se računa da ga je pratilo više od tisuću ljudi.

Izvješće je kratko, u usporedbi s mnogim dokumentima koje dobivamo iz Europske komisije, koji nerijetko broje i više desetaka ili stotina stranica. Ono se sastoji od jedanaest "preporuka" koje u sažetom obliku iskazuju stav Lamyjeva povjerenstva i ukupno sa svim dodacima broji 33 stranice. Osnovna podloga ili točnije točka od koje se krenulo bilo je službeno izvješće o dosadašnjim postignućima Obzora 2020., ali i svi pristigli komentari i sugestije vrlo različitih onika u sustavu znanosti. Osim navedenog, Povjerenstvu su djelatnici Komisije pripremili i velik broj podataka iz zemalja izvan EU-a.

Možete li izdvojiti nekoliko najvažnijih točaka, odnosno preporuke Izvješća relevantnih ne samo za buduću FP9 odnosno Horizon Europe kako se sada zove, već i za budućnost i razvitak znanosti u Republici Hrvatskoj?

- Prva i temeljna preporuka je staviti financiranje znanosti i na razini Europske unije, kao i u samim državama članicama u red glavnih prioriteta. Ovo je već naglašeno u tzv. Montijevo izvješću koje eksplicitno kaže da istraživanja i inovacije moraju biti središnji prioritet

Milena Žic Fuchs

Milena Žic Fuchs - europskom kontekstu

u politikama za budućnost EU članica. U Lamyjevu izvješću stoga slijedi da se na razini Europske unije izdvajanja za znanost moraju gotovo udvostručiti, ali da taj porast mora pratiti i povećanje izdvajanja na nacionalnim razinama, jer bi u suprotnom izostalo ispunjenje političkih prioriteta jasno artikuliranih u Rimskoj deklaraciji iz ožujka 2017. Naime, u potpunosti je prevladao stav da bez investicija u znanost i inovacije nije realno očekivati niti gospodarski rast, niti rješenja u mnogim sferama života koja bi vodila ne samo ekonomskom boljitku života svih građana Europe, već i rješenju onih problema s kojima se suočavaju pojedinci ili pak društva u cjelini. Možda je najzornije ovaj stav iskazao povjerenik Europske komisije za financije i ljudske resurse Günther Oettinger, koji je u razgovorima s članovima Lamyjeva povjerenstva više puta naglasio da one EU članice koje iz nacionalnog proračuna neće izdvajati najmanje 1% od svog BDP-a za istraživanja - i to isključivo za sama istraživanja bez financijskih sredstava za plaće i druge troškove - neće imati budućnost. U mnogim, pogotovo razvijenijim europskim državama, političke elite već godinama naglašavaju povezanost znanosti i gospodarskoga rasta. Nažalost, ta bitna poluga koja pridonosi boljem životu u nas se rijetko spominje, i re-

kla bih da ne spada u bitne političke odrednice koju hrvatski građani mogu prepoznati u političkom diskursu. Štoviše, izdvajanja za znanost u Hrvatskoj se sustavno smanjuju već godinama – što je vidljivo i iz priloga na kraju Lamyjeva izvješća - tako da „pitanje budućnosti“ o kojoj govori povjerenik Oettinger u nas ostaje posve otvoreno.

Manjak europskih inovacija

Koje su prednosti i mane razvojnih dosega EU-a naveli Europsku komisiju na osnivanje ovakve skupine nezavisnih stručnjaka?

- Kao važan dio osmišljavanja budućeg Okvirnog programa posebno istaknuto mjesto zauzima pojam inovacija. Po mišljenju stručnjaka iz gospodarstva, ekonomije, industrije itd., inovacije su ključne jer potiču rast poduzeća i proizvodnje, otvaraju nova tržišta. Analizom podataka razvidno je da su europski znanstvenici u samom vrhu svjetske znanosti, i to kvantitetom i kvalitetom svojih radova, no u sferi inovacija Europa bitno zaostaje za dijelovima svijeta poput Južne Koreje, SAD-a, Kine. Mnogobrojni razgovori s predstavnicima raznih institucija, te s pojedincima koji su napravili velike iskorake u svijetu inovacija, potvrdili su da se deficit inovacija u Europi zasigurno ne može pripisati nedostatku znanja ili ideja, već primarno izostanku sustavnog po-

vezivanja različitih djelatnosti sa znanostu, odnosno onim dijelovima znanosti iz kojih inovativne ideje dolaze. Jer valja imati na umu da sve inovacije ne potiču iz znanosti i da sva istraživanja ne vode inovacijama. Kao što stoji u Izvješću - istraživanja su nužna, ali ne i dovoljna da bi se stvarno povećao broj inovacija.

Jesu li inovacije svodljive na puko tehnološke 'izume' i mogu li se zbitivati u privilegiraju

“

Manjak inovacija u Europi rezultat je izostanka sustavnog povezivanja različitih djelatnosti sa znanostu

pojedinih međusobno razdvojenih znanstvenih područja i fragmentiranih društvenih subjekata?

- Lamyjevo Povjerenstvo predložilo je stvaranje poticajnih ekosustava koji bi objedinjavali različite djelatnosti od industrije do poljoprivrede, od energetike do prijevoza, od tehnoloških rješenja do upravljačkih struktura. Naglašena je potreba povezivanja sa znanostu svugdje gdje je to moguće, ali i sa svim drugim tipovi-

ma znanja. Ono što po mišljenju Povjerenstva nedostaje dobro je osmišljena strategija, jasno postavljene ciljevi te pogotovo razvijanje svijesti o nužnosti uklanjanja ograda i granica radi što intenzivnije suradnje kako bi se postigao boljitak ne samo za gospodarstvo nego i društvo. Naime, viđenje inovacija ne svodi se samo na "tehnička" rješenja, već i na inovativne ideje koje mogu biti na korist pojedincu te društvu u cjelini. Jer istinske inovacije nesvodive su samo na tehnološku razinu, kao pokretač razvoja one moraju uključivati i znanja poput gospodarstvenih modela, financiranja, upravljačkih struktura te posebice znanja o društvu (social innovation) u najširem smislu.

Da bi Europa u sferi inovacija postigla stvarne pomake, Lamyjeva je skupina osim pomno osmišljene strategije predložila i osnivanje Europskog inovacijskog vijeća (European Innovation Council), strateškog tijela koje bi imalo i mogućnost financiranja, pogotovo onih politika i projekata koji nude velike mogućnosti za uklanjanje ograda i prepreka između disciplina i znanstvenih područja, kao i između raznih institucija. Poseban je naglasak stavljen na "otvaranje" međudržavnih granica, tj. usklađivanje nacionalnih i europskih prioriteta kako bi se postigla poticajna sinergija koja bi s vremenom otvorila vrata većem zamahu u stvaranju inovativnih rješenja. U tom su smislu posebno bili zanimljivi razgovori s kolegama iz svijeta inovacija: Pascal Lamy bi u pravilu pitao što je glavni, ključni pokretač inovacija. Odgovor je uvijek bio jednoznačan - multidisciplinarnost. I upravo u "multidisciplinarnosti" ogleda se nužnost što fleksibilnijih pristupa ne samo inovacijama već i "problemima stvarnog svijeta" koji su po mišljenju W. Krohna u pravilu „najsloženiji“ (W. Krohn, 2010, u The Oxford Handbook of Interdisciplinarity). Ukratko, kad je riječ o znanosti, tj. istraživanjima, bez širih će pogleda teško biti ostvariti gospodarski i društveni napredak.

Nalog multidisciplinarnosti

Bilo bi korisno da nam dodatno eksplicirate značaj "multidisciplinarnosti" u porukama Lamyjeva Povjerenstva

- 'Multidisciplinarnost' ili preciznije, inter/multi/trans/disciplinarnost, termini su koji su postali ključni u promišljanjima znanosti odnosno znanstvenih istraživanja, i to onih koja u prvom

redu potpadaju pod tzv. velike izazove ili „društvene izazove“ (kako se nazivaju u Obzoru 2020.). Pod tim se pojmovima misli na istraživanja vezana za klimatske promjene, zdravlje, sigurnost hrane, na sigurnu, čistu i učinkovitu energiju, itd. No ono što potpada pod „velike izazove“ stalno se širi i nameću se nova područja kao što su demografija i migracije, sigurnost okoliša i prirodnih izvora energije, budućnost globalnih financijskih sustava, razvoj tehnologija i njihov utjecaj na čovjeka. Nabrojila sam samo dio izazova jer svijet se sve brže mijenja, o čemu svjedoče sva zbivanja u vezi s migrant-skim valovima posljednjih godina. Migrantski valovi donijeli su sa sobom nimalo lake probleme koje je trebalo rješavati ne samo kvalitetno nego i brzo. Upravo su to oni po Krohnu - najsloženiji problemi, tj. problemi realnoga svijeta.

Navedeno jasno ukazuje na činjenicu da se ti složeni problemi ne mogu rješavati unutar jedne discipline, a nerijetko niti jednoga znan-

“

Odgovor na pitanje pokretača inovacija je inter/multi/trans/disciplinarnost uz jačanje uloge društveno humanističkih znanosti

stvenoga područja. R. Frodeman, glavni urednik The Oxford Handbook of Interdisciplinarity s pravom ističe da rješenja za naše društvene, ekonomske, političke, ekološke... probleme ne leže u akumulaciji sve više i više znanja, već u produbljenju razumijevanja između različitih područja znanja, te istovremenoj valorizaciji kako dobiti koje znanje nosi tako i opasnosti koje kontinuirana proizvodnja znanja neminovno donosi.

Ne mijenja li ovakvo shvaćanje inter/multi/trans/disciplinarnosti poziciju društveno humanističkih znanosti, u neoliberalizmu već uvriježeno reduciranu?

- Naravno. Jer ne radi se samo o potrebi dubljeg razumijevanja odnosa između različitih disciplina i područja znanosti, već bit pojma multidisciplinarnosti podrazumijeva i vr-

lo konkretno sinergijsko okupljanje znanstvenika oko određene teme. Takva istraživanja nisu nimalo laka i iziskuju posebne napore svih sudionika, pri čemu je od posebne važnosti uzajamno poštovanje kad se na istom zadatku nađu tako različiti znanstvenici poput prirodoslovaca s jedne i onih iz humanističkih i društvenih znanosti s druge strane. Ne bi se smjelo zaboraviti da je početak prijedloga Obzora 2020. obilježio potpuni izostanak, čak i spomena humanističkih i društvenih znanosti! Prve burne reakcije na takav odnos došle su iz Royal Society u Londonu, dakle iz akademije koja okuplja upravo prirodnoznanstvenike, biomedicinare, odnosno znanstvenike iz tzv. tvrdih znanstvenih disciplina. Detalji na stranu, ali uslijedila je tako reći pobuna društveno-humanističkih znanstvenika nakon čega su dodani novi "izazovi". Međutim, još smo daleko od onog najbitnijeg, jer ne radi se samo o razumijevanju odnosa između različitih disciplina, već o njihovom prožimanju što bi vodilo odgovorima koji bi spajanjem različitosti bili daleko sadržajnije, a time korisniji i pojedincu i društvu. Lamyjevo Povjerenstvo nije samo analiziralo doista impresivan broj i kvalitetu radova koji su na pola puta Obzora 2020. već bili objavljeni. Naime, članovi su se također pitali kakve bi odgovore ta znanja mogla pružiti ne samo u okviru svojih disciplinarnih okruženja. Osobito nas je interesiralo imaju li ti radovi potencijal i za promišljanje šireg konteksta koji čine „ljudi i društva“ i za utjecaj na razvojne procese u tako široko postavljenom kontekstu.

Favorizirani STEM

U tom smislu bili smo mišljenja da dodatnu vrijednost sadrži upravo ono što inter/multi/trans/disciplinarnost ima za cilj, a to su širi i dublji problemski zahvati koje svako razvojno pitanje podrazumijeva. Stoga ne treba čuditi da su istaknuto mjesto i vrlo naglašenu ulogu u tekstu Izvješća dobile humanističke i društvene znanosti. Preciznije, u preporuci broj 5 u kojoj se govori o "misijama", novom formatu oblikovanja tema unutar „velikih izazova“, izričkom se naglašava da misije u svojim strukturama moraju imati integrira-

Iz europskih angažmana Milene Žic-Fuchs

Profesorica Milena Žic Fuchs na međunarodnom je planu, pogotovo u okviru Europske unije, obnašala i obnaša visoke dužnosti, poglavito povezane sa znanstvenim politikama. Članica je mnogobrojnih znanstvenih savjetodavnih odbora, a u više je navrata sudjelovala kao ekspert u tijelima Europske komisije. Također sudjeluje u radu paneuropskih znanstvenih tijela poput ALLEA-e, NET4SOCIETY, HERA-e te kao stručnjak za istraživačke infrastrukture u okviru ESFRI-ja (European Strategy Forum for Research Infrastructures), i to za sva područja znanosti.

Od 2005. godine uključuje se u rad Europske znanstvene zaklade (ESF). Od 2006. postaje članica Jezgrene skupine, a 2009. - 2012. predsjedava Stalnom odboru za humanističke znanosti Europske znanstvene zaklade. Od 2013. do 2015. godine predsjedava Scientific Review Group for the Humanities ESF-a. Tijekom rada za ESF potiče intenzivno promišljanje inter/multi/trans/disciplinarnosti što će postati središnja tema europskih znanstvenih politika te inicira uključivanje digitalnih humanističkih znanosti u prostor istraživačkih infrastrukture.

Sudjelovala je u radu Europskog istraživačkog vijeća (European Research Council) od njegovih početaka. Godine 2008. imenovana je članicom ERC-jeva Advanced Grant Panel SH4 "The Human Mind and Its Complexity"; a od 2014. do 2015. mu predsjedava.

Od 2013. izabrana je u članstvo Academia Europaea, gdje sudjeluje u radu Grupe HERCULES (Higher Education Research and Culture in European Society).

Godine 2016. izabrana je za članicu High Level Group on Maximising Impact of EU Research and Innovation Programmes Europske komisije, kojom predsjedava President Emeritus Pascal Lamy, tijela čija je zadaća postavljanje temelja budućeg Okvirnog programa EU - FP9, odnosno Horizon Europe. Godine 2018. imenovana je u High-Level Peer Group JRC-a (Joint Research Centre), tijela Europske komisije čija je zadaća pružanje neovisnih znanstvenih mišljenja s ciljem potpore europskim znanstvenim politikama.

Znanost u europskom kontekstu

nastavak
sa str. 9

ne društvene i humanističke znanosti, tj. društvene i humanističke znanosti moraju postati njihovim sastavnim dijelom.

Ovakva 'inovacija' zaslužuje posebnu pažnju i ne sumnjam da će *Universitas* naći primjeren način da raspravu o tome učini legitimnom temom u hrvatskom znanstvenom i visokoobrazovnom prostoru. Ova puta vas molim za još nekoliko riječi komentara sadašnjeg stanja stvari u hrvatskim među-područnim i inter-disciplinarnim sporenjima.

- Kad razmotrimo odnos prema različitim područjima znanosti u našem se okruženju kao dominantna nameće razdioba pa i podjele između tzv. STEM i DHP područja. STEM je zbog njegova stalnog naglašavanja poznat i široj publici, a DHP, odnosno društveno humanističko područje, uglavnom je prepoznato u akademskoj zajednici. STEM - Science, Technology, Engineering, Mathematics - u prvome se redu interpretira kao prirodoslovlje i tehnologija, u nešto manjoj mjeri je naglašena matematika, a inženjerske struke gotovo su nevidljive i vrlo se rijetko spominju.

Ne ulazeći u problematiku poticanja mladih da upisuju studije iz STEM područja - a uvjereni sam da to je potrebno ako su podaci koji se pojavljuju u tisku točni - spomenuta podjela ima reperkusije i na financiranje različitih vidova znanstvene djelatnosti, naglašeno favorizirajući, dakako, STEM područje. No, smatram da je u ovome času najveći problem to što se o multidisciplinarnosti u opisanom smislu u nas vrlo malo - ako uopće - govori.

Što je po vašem sudu tome razlog i nazire li se mogućnost promjene takva odnosa? Ganjaju li vas ljudi iz Ministarstva da hrvatskoj znanstvenoj javnosti nešto od ovoga pojasnite?

- I u Hrvatskoj postoje multidisciplinarni projekti s čijim radom sam upoznata, ali ono što izostaje sustavna je obavještenost o tome

što donosi Horizon Europe. Naravno da se dokumenti Lamyjeva Izvješća lako mogu naći na stranicama Europske komisije, štoviše samo Izvješće je bilo i na stranicama Ministarstva znanosti i obrazovanja. Međutim, u nas se o tim važnim dokumentima govori malo, a temeljita rasprava je izostala. Ton nije prihvatljivo, pogotovo u svjetlu činjenice da treba procijeniti kakve su implikacije za hrvatsku znanost, i konkretnije, za one koji će se prijavljivati na nove natječe u ne tako dalekoj budućnosti. Izlišno je pripominjati da svi istraživači neće nužno prijavljivati multidisciplinarnu projekte, jer je potrebno da određeni dio i istraživanja i projekata ostane u discipli-

“

Slovenska kolegica Nevenka Maher četiri je puta pozvana u slovenski Parlament da govori o Lamy Povjerenstvu, a ja ni na tribinu MZO na tu temu

narnim okvirima. Međutim, bolja bi informiranost i bolje razumijevanje multidisciplinarnosti, pogotovo s jakim naglaskom na društvene i humanističke znanosti, pojedinim istraživačkim skupinama mogla otvoriti nove perspektive i omogućiti rekonceptualizaciju tema na kojima rade. Bilo bi dobro i da Hrvatska zaklada za znanost otvori vrata multidisciplinarnim prijedlozima projekata jer u ovom trenutku, kao što mi je rečeno, Zaklada nema mogućnosti za prosudbu takvih projekata. U drugim članicama EU od izlaska Lamyjeva Izvješća vode se intenzivne rasprave oko mnogih stavova i pitanja što ih samo Izvješće donosi. Te rasprave vode se i u Europskom parlamentu pa se sve veća pozornost

sada usmjerava na razradu dokumenta Horizon Europe. Kod nas, barem po mojim saznanjima, o tome se govori premalo i o tim se temama nedovoljno komunicira s Europskom komisijom, odborima EU parlamenta zaduženima za znanost, te drugim dionicima artikulacije novih pristupa u istraživanjima i inovacijama.. A duboko sam uvjeren da naši znanstvenici imaju što reći i od njih bi samih trebali poteći stavovi i prijedlozi koji bi itekako bili korisni u daljnjim raspravama oko budućnosti financiranja znanosti na europskoj razini. Pitate jesu li me kontaktirali kolege iz Ministarstva znanosti i obrazovanja u vezi s novinama na europskoj razini (smijeh). Nakon objave Lamyjeva izvješća Ministarstvo je organiziralo tribinu s temom kako su hrvatski znanstvenici "prošli" u prvom dijelu Obzora 2020., te o Lamyjevu izvješću, tj. budućim kretanjima u europskoj znanosti. Nisam dobila ni poziv za taj događaj, a čula sam od kolega da se tribina održala. Zanimljivo je da nije bilo interesa da na toj tribini i ja nešto kažem kao jedna od dvanaestero autora tog izvješća (smijeh). Usporedbe radi moja kolegica iz Povjerenstva Lamy, Nevenka Maher iz Slovenije, četiri je puta bila pozvana u slovenski Parlament da govori upravo o toj tematici jer novi pogled na važnost znanosti i njezine uske povezanosti sa svim resorima od poljoprivrede do energetike, od turizma do prometne infrastrukture, itekako su važni za promišljanje cjelovitoga gospodarskog i društvenog razvoja.

Zašto šutimo u Europi?

Kako biste komentirali rastuću napetost između akademske zajednice i MZO-a oko donošenja novog zakonodavnog okvira znanosti i visokog obrazovanja?

- Sada se u hrvatskoj akademskoj zajednici vode polemike oko mnogih zakonskih dokumenata, pogotovo oko Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, održavaju se tribine te sastanci raznih povjerenstava.

To naravno ne čudi jer je očito da postoji nezadovoljstvo i s postojećim i s novoponudnim zakonskim rješenjima koja kreću iz Ministarstva znanosti i obrazovanja. No ja bih skrenula pažnju na skup pitanja neposredno povezanih s izradbom Nacionalne razvojne strategije od 2020. do 2030. Hrvatska je započela rad na toj Strategiji, a koordinaciju tog izuzetno važnog pothvata vodi Ministarstvo regionalnog razvoja u suradnji sa Svjetskom bankom. Koliko mi je poznato predviđena su i poglavlja o znanosti i visokom obrazovanju, što je po mome sudu od velike važnosti jer taj dokument može otvoriti i učiniti mogućim upravo ono o čemu je dosad bilo riječi, a to je stvaranje sustava koji bi znanstvenike, sveučilišta i institute povezao, a u nizu projekata i objedinio s inovatorima, gospodarskim subjektima te različitim organima državne uprave. Po mome sudu to bi bio pravi put rješavanja mnogih društvenih pitanja i problema o kojim se naveliko govori, osobito onih koji se odnose na gospodarski rast i društveni razvoj. Cjelovita, dobro artikulirana razvojna Strategija 2020.-2030. s jasno izraženim prioritetima bila bi prava podloga za mnoga zakonska rješenja, a pogotovo ona koja se odnose na znanost i visoko obrazovanje. Jednako bi se taklo na toj čvrstoj podlozi cjelovite strategije mogli raditi financijski/proračunski izračuni za sve segmente znanosti i visokog obrazovanja. Dakle, po mom bi mišljenju logično i racionalno rješenje bilo najprije izraditi tu Strategiju pa na temelju njenih smjernica ići u zakonska rješenja.

Ne čini li vam se da razgovor završavamo na točki na kojoj bi mogao početi?

- Važno je bilo istaknuti nekoliko općih mjesta kojih smo se dotakli. Žao mi je što uzadanom prostoru nije bilo moguće, barem u grubim crtama, prezentirati novo viđenje uloge sveučilišta i obrazovanja uopće, premda te teme zauzimaju prominentna mjesta u Lamyjevu izvješću. Možda će biti prilike i za taj razgovor ... (smijeh)

Hrvatski studiji
SVEUČILIŠTA U ZAGREBU
objavljuje

NATJEČAJ

radi upisa u I. godinu poslijediplomskih doktorskih sveučilišnih studija kroatologije i povijesti na Hrvatskim studijima Sveučilišta u Zagrebu u akademskoj godini 2018./2019.

Osnovni uvjeti
Uspješno završen dodiplomski ili diplomski sveučilišni studij kroatologije (studij hrvatske kulture), ili drugi dodiplomski ili diplomski sveučilišni studij na Hrvatskim studijima ili na drugom učilištu ustrojen u humanističkim ili društvenim znanostima (za doktorski studij kroatologije).

Uspješno završen dodiplomski ili diplomski sveučilišni studij povijesti ili drugi studij ustrojen u humanističkim ili društvenim znanostima (za doktorski studij povijesti)

Posebni uvjeti
Ukupan prosjek ocjena najmanje 4,00; pristupnici s nižim prosjekom, ali ne nižim od 3,50, moraju priložiti i dvije preporuke (u zatvorenoj omotnici) sveučilišnih nastavnika ili znanstvenika (ne starije od 6 mjeseci).

Motivacijski razgovor pred povjerenstvom.

Upisna kvota
Kroatologija: 15 studenata
Povijest: 25 studenata

Prilozi
Prijava na natječaj sa sljedećim podatcima: ime i prezime, adresa, adresa elektroničke pošte, broj telefona ili mobilnoga telefona.

Motivacijsko pismo u opsegu od 1500 do 2000 riječi u kojemu je potrebno navesti: razloge prijave na studij, znanstveni interes, okvirni prijedlog teme i plana istraživanja, način financiranja studija, opis uvjeta i trajanja studiranja – u punom radnom vremenu (osobe zaposlene u sustavu znanosti ili visokoga obrazovanja, do 3 godine) ili s dijelom radnoga vremena (osobe koje tijekom studija obavljaju neki drugi posao, do 5 godina).

Životopis
Ovjereni preslika diplome
Prijepis ocjena položenih ispita na prethodnoj razini studija
Potvrda o hrvatskom državljanstvu (domovnica, preslika) ili druga odgovarajuća isprava (za strance).

Rokovi
Poslijediplomski doktorski sveučilišni studij traje šest semestara (180 ECTS-bodova).
Participacija u troškovima studija iznosi 8.000 kuna po semestru.
Prijave na natječaj primaju se od 27. kolovoza do 28. rujna 2018. isključivo poštom na adresu: Hrvatski studiji Sveučilišta u Zagrebu, Služba za poslijediplomske studije, Borongajska cesta 83d, HR-10000 Zagreb, s naznakom „Za natječaj – poslijediplomski“.
Nepotpune i zakašnjele prijave ne će se razmatrati.

Osnovne informacije o studijima mogu se dobiti na mrežnim stranicama www.hrstud.hr, telefon (01) 245 7633 ili na e-adresi: poslijediplomski@hrstud.hr.

Sveučilište u Zagrebu
KLASA: 112-01/18-01/33
URBROJ: 380-040/040-18-1
ZAGREB, 24. SRPNJA 2018.

Na temelju članka 13. Statuta Sveučilišta u Zagrebu, Sveučilište u Zagrebu raspisuje javni

NATJEČAJ

za izbor

- za jednog (1) izvršitelja u naslovno (bez zasnivanja radnog odnosa) znanstveno-nastavno zvanje docenta (m/ž) u znanstvenom području društvenih znanosti, znanstveno polje pravo, znanstvena grana kazneno pravo, kazneno-procesno pravo, kriminologija i viktimologija na prediplomskim sveučilišnim studijima Vojno inženjerstvo i Vojno vođenje i upravljanje.
- za jednog izvršitelja u naslovno (bez zasnivanja radnog odnosa) nastavno zvanje predavača (m/ž) u znanstvenom području društvene znanosti, znanstvenom polju sigurnosne i obrambene znanosti na prediplomskim sveučilišnim studijima Vojno inženjerstvo i Vojno vođenje i upravljanje.
- za jednog izvršitelja u naslovno (bez zasnivanja radnog odnosa) nastavno zvanje predavača (m/ž) u znanstvenom području tehničke znanosti, znanstvenom polju građevinarstvo na prediplomskim sveučilišnim studijima Vojno inženjerstvo i Vojno vođenje i upravljanje.

Uvjeti:
Pristupnici moraju ispunjavati uvjete utvrđene Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (Narodne novine, 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 2/07 – OUSRH, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14 – OIRUSRH, 60/15 – OUSRH) i Statutom Sveučilišta u Zagrebu.

Prijava za natječaj mora sadržavati:

- životopis (potpisan, najviše jedna kartica teksta)
- presliku diplome o završenom studiju i/ili stečenom akademskom stupnju
- prikaz nastavne i stručne djelatnosti (a pod 1.) prikaz nastavne, znanstvene i stručne djelatnosti
- popis radova i separate radova relevantnih za izbor te podatke o nastavnoj i stručnoj a pod 1.) podatke o nastavnoj, znanstvenoj i stručnoj djelatnosti
- dokaz o državljanstvu
- dokaz o najmanje pet godina radnog iskustva na dužnostima i poslovima nastavne djelatnosti za potrebe Oružanih snaga RH

Rok za podnošenje prijave je 30 dana od objave natječaja u Narodnim novinama. Pristupnici koji se javljaju na natječaj moraju ispunjavati uvjete propisane Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 2/07, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14 i 60/15, 131/17) i odlukom Rektorskog zbora o nužnim uvjetima za ocjenu nastavne i stručne djelatnosti u postupku izbora nastavnih zvanja (NN 106/06, 122/2017), te imati najmanje pet godina radnog iskustva na dužnostima i poslovima nastavne djelatnosti za potrebe Oružanih snaga Republike Hrvatske te su o svemu dužni dostaviti odgovarajuće dokaze.

Dokumentacija se priilaže u dva primjerka i u elektroničkom obliku na CD-u i PDF-formatu.

Podnošenjem prijave na natječaj, pristupnici natječaja izričito su suglasni da Sveučilište u Zagrebu kao voditelj zbirke osobnih podataka, može prikupljati, koristiti i dalje obrađivati podatke u svrhu provedbe natječajnog postupka, sukladno odredbama Zakona o zaštiti osobnih podataka (NN br. 106/12 – pročišćen tekst) i Opće Uredbe EU 2016/679.

Prijavom na natječaj dajete prvilu za obradu Vaših osobnih podataka u svrhu provođenja postupka izbora u naslovno zvanje, a u skladu s odredbama Opće uredbe o zaštiti osobnih podataka.

Potpuna prijava smatra se prijava koja sadrži sve podatke i priloge navedene u ovom natječaju. Pristupnikom prijavljenim na natječaj smatrat će se samo osoba koja podnese pravovremenu i potpunu prijavu sa svim priložima te ispunjava formalne uvjete iz natječaja. Nepotpune i nepravovremene prijave neće se razmatrati niti će se podnositelji nepotpunih prijava pozvati na dopunu prijave.

Prijave na natječaj s traženom dokumentacijom poslati poštom na adresu: Sveučilište u Zagrebu, Trg Republike Hrvatske 14, 10000 Zagreb, s naznakom prijave na natječaj. Sveučilište u Zagrebu pridržava pravo, cjelostično ili u cijelosti, u svako vrijeme poništiti natječaj.

Dvanaestoročlano Lamyjevo Povjerenstvo: Martin Brudermüller, Harri Kulmala, Cristina Garmendia Mendizábal, Milena Žic Fuchs, Carlos Moedas (Povjerenik Europske komisije za istraživanje, znanost i inovacije), Mark Ferguson, Margrethe Vestager (Povjerenica Europske komisije za tržišno natjecanje), Jan Gulliksen, Pascal Lamy, Maya Plentz Fagundes, Lucyna Woźniak, Iain Grey, Lykke Friis i Nevenka Maher

President Emeritus Pascal Lamy s Instituta Jacques Delors

STUDENTSKI SPORT: 4. EUROPSKE SVEUČILIŠNE IGRE – COIMBRA, PORTUGAL 2018.

Veliko slavlje zlatnih splitskih nogometaša

Hrvatska berba medalja - zlato u Split, bronze u Zagreb i Rijeku

Najsajnije od hrvatskih odličja - medalja zlatnog sjaja u nogometu - pripalo je Sveučilištu u Splitu, koje je do velike pobjede i povijesnoga uspjeha došlo bez poraza, pobijedivši u finalu Smolensk State Academy iz Rusije, dok su ekipe Sveučilišta u Zagrebu osvojile odličje u baš svakom sportu u kojem su nastupile, a žetvi se priključilo i Sveučilište u Rijeci broncom u ženskoj odbojki

PIŠE DRAŽEN MALEŠ

FOTOGRAFIJE EUSA

Reprezentacije i predstavnici hrvatskih sveučilišta ostvarili su izvrsne nastupe na četvrtom izdanju Europskih sveučilišnih igara, koje su održane u portugalskoj Coimabri od 15. do 28. srpnja 2018. Na igrama je kroz dva tjedna sudjelovalo 4000 sportaša s 350 sveučilišta iz 40 europskih zemalja, a od ukupno 13 sportova predstavnici hrvatskih sveučilišta (11 ekipa) nastupili su na njih devet, a odličja su osvojena u pet sportova.

- Drago mi je što nastavljamo dobar kontinuitet međunarodnih nastupa, pod čime smatram da nas se nateže sve više te da ostvaru-

jemo odlične rezultate. Pritom naši studenti ostvaruju jedan od najvažnijih aspekata u studentskom sportu, a to je prilika za upoznavanjem, umrežavanjem te uklapanjem unutar europske akademske zajednice - kaže Ronald Štrumberger, sportski direktor Hrvatskog akademskog saveza.

Najsajnije od hrvatskih odličja, nogometno zlatnog sjaja, pripalo je Sveučilištu u Splitu, koje je do velike pobjede i povijesnoga uspjeha došlo bez upisanog poraza, pobijedivši u finalu *Smolensk State Academy* iz Rusije rezultatom 1:0. Da bi ova kruna bila još sjajnija, pobrinula se splitska devetka, Antonio Pavlinović, koji je

nastavak na str. 14

STUDENTSKI SPORT: 4. EUROPSKE SVEUČILIŠNE IGRE – COIMBRA, PORTUGAL 2018.

Brončani ženski osmerac Sveučilišta u Zagrebu

Pobjeda Sveučilišta u Splitu u nogometnom finalu

Adam Roczek, predsjednik EUSA-e

Marin Franušić vraća se s judaškom broncom

Brončane odbojkašice Sveučilišta u Rijeci

Zagreb je broncu osvojio i u ženskom judu

Lucija Trgovac i Dora Dragičević - brončane u badmintonu

Medalje s igara u Coimbri

STUDENTSKI SPORT: 4. EUROPSKE SVEUČILIŠNE IGRE – COIMBRA, PORTUGAL 2018.

nastavak
sa str. 11

proglašen najboljim strijelcem prvenstva. Splićani su kroz cijelo trajanje turnira pokazali izvrsne igre, motiviranost, uigranost te taktičku nadmoć, čemu je svakako pridonijela i trenerska palica Ante Rađe. Na kraju - zasluženom slavje za Sveučilište u Splitu i za hrvatski sveučilišni sport, jer europska nogometna zlata, pogotovo u ovako teškoj konkurenciji, ne padaju svaki dan.

Izvrstan turnirski nastup na Europskim sveučilišnim igrama upisala je i ženska odbojkaška ekipa Sveučilišta u Rijeci. Cure su se okitile broncom nakon uvjerljive pobjede od 3:1 u setovima nad Sveučilištem Istanbul Aydin. Ni-

kako se ne smije zaboraviti ni mušku odbojkašku ekipu Sveučilišta u Osijeku koja je igrala izvrstan turnir, no splet nesretnih okolnosti ih je odmaknuo od borbe za medalju, ali su turnir ipak završili na visokom petom mjestu.

S druge strane, pravu berbu odličja ostvarile su ekipe Sveučilišta u Zagrebu koje su za najveće hrvatsko sveučilište osvojile odličje u baš svakom sportu u kojem su nastupile, što je uistinu ogroman uspjeh te pokazatelj odličnog novog razvojnog smjera UniSport ZG-a. Prvu zagrebačku broncu osvojile su veslačice, da bi im se zatim na tronu pridružile badmintonasice, a izvrstan nastup našeg najvećeg sveučilišta upotpunile su dvije bronce u judu, u muškoj i ženskoj konkurenciji.

Ženski osmerac Sveučilišta u Zagrebu osvojio je prvo odličje za svoje sveučilište, odnosno za hrvatske ekipe. Cure su u izvrsnom i uzbudljivom finalu u gotovo pa fotofinišu osvojile broncu iza Sveučilišta u Londonu te prvaka (također iz Ujedinjenog Kraljevstva) Sveučilišta Bristol.

Nakon veslačica, bronca je u Zagreb otišla i s badmintonskog terena, a osvojile su ju **Lucija Trgovac** i **Dora Dragičević**. Posljednja dva odličja – još dvije bronce – za Zagreb su osvojili judaši. **Marin Franušić** u kategoriji 66 do 73 kg, a **Lea Katarić** u kategoriji 70 do 78 kg.

Podsjetimo, treće izdanje Europskih sveučilišnih igara održano je u Zagrebu i Rijeci 2016., a na ceremoniji zatvaranja ovoga izdanja zastavu su preuzeli domaćini 2020. godine – Beograd.

Predaja zastave EUSA sljedećem domaćinu, Univerzitetu u Beogradu

Tijekom igara održana je i rektorska konferencija

Prizor sa svečanog zatvaranja

Sveučilište u Coimbri u Portugalu, jedno od najstarijih na svijetu

MEĐUNARODNI ZNANSTVENI SAVJET SVEUČILIŠTA U RIJECI

Znanošću do bolje budućnosti

Glavna tema konferencije "The Future is Now – znanost za bolju budućnost" izabrana je kako bi se sudionici konferencije, s obzirom na svoja istraživanja i impresivne rezultate koje postižu u znanstvenom radu, osvrnuli na sadašnje stanje i mogućnosti koje znanost sve više otvara

The Future is Now – znanost za bolju budućnost" naziv je druge konferencije članova Međunarodnog znanstvenog savjeta (MZS) Sveučilišta u Rijeci, održane 23. srpnja u Vijećnici grada Rijeke, a koja je okupila ugledne hrvatske znanstvenike sa svjetskih sveučilišta. Skupu su se obratili rektorica Sveučilišta u Rijeci prof. **Snježana Prijić-Samaržija**, koja je ujedno sudjelovala i u panel raspravi, te gradonačelnik Rijeke **Vojko Obersnel**. Rektorica je istaknula važnost samokritičnosti, te naglasila kako valja ozbiljno promišljati na koji način znanost i obrazovanje u Hrvatskoj mogu uhvatiti korak sa svjetskim trendovima. Osvrnula se i na relativno slabu komunikaciju znanstvenika s društvom zajednicom i gospodarstvom, te zaključila kako tribine s vrhunskim govornicima mogu izjedriti odgovor na pitanje što treba učiniti na razini države, odnosno društvu u cjelini, a u smislu narednih reformi u znanosti.

Prof. **Ivan Đikić** s Goethe Sveučilišta u Frankfurtu obrazložio ga je temom nazvanom "Što znamo o tumorima i kako ih uspješnije liječiti u budućnosti", a prof. **Danica Kragić Jenschelt** (Kraljevski institut za tehnologiju u Stockholmu) razmotrila je temu u svojem području pod nazivom "Umjetna inteligencija i robotika – danas i u budućnosti". Prof. **Vedran Mimica** (Tehnološki institut države Illinois u Chicagu) predstavio se temom "Arhitektura tranzicije", dok se prof. **Željko Ivezić** sa Sveučilišta u Washingtonu uključio u raspravu preko Skype veze.

Moderator konferencije bio je v.d. urednika portala Ideje. hr **Željko Ivanković**.

Prof. **Đikić** u svom kratkom izlaganju o tumorima pokušao je pojasniti što i na koji način učinkovito raditi kako bi se pospješilo liječenje. Opisujući iznimno zahtjevne mutacije zloćudnih gena usporedio ih je s razgranatim stablom i zaključio kako se danas premalo zna da bi uspjeh bio zagarantiran. Izlaz nalazi u dugotrajnom istraživanju i čvršćoj povezanosti s drugim područjima znanosti, prije svega s nano-tehnologijama i umjetnom inteligencijom. Prema njegovu mišljenju nužno je pokretanje jednog paralelnog sustava interdisciplinarne kvalitete, koji će moći stvarati nove vrijednosti i ljude, jer je postojeći sustav znanosti zakazao.

Prof. **Vedran Mimica** podijelio je iskustvo promišljanja urbanih tranzicija naglaskom na samostalnom razvoju gradova

koji svojim performansom direktno utječu na život svojih stanovnika. Također se aktivno uključio u niz aktivnosti vezanih uz Rijeku kao Europsku prijestolnicu kulture 2020. i to kroz projekt "Delta Lab" s timom koji promišlja koliko se i kako kultura odnosi prema razvoju i ekonomiji grada kao mjestu stanovanja. Zaključio je da urbana arhitektura danas predstavlja poimanje alternativnih rješenja u ostvarenju boljeg suživota. Podsjetimo da je na posljednjoj sjednici Senata Sveučilišta u Rijeci prof. **Mimica** imenovan za predstojnika Centra za urbanu tranziciju koji je direktno vezan za istraživanje i vrednovanje industrijske baštine Rijeke.

Prof. **Kragić Jenschelt** predstavila je svoja istraživanja i djelovanje u području robotike i umjetne inteligencije povlačeći paralele s razvojem ljudskoga tijela, gdje znanost još uvijek traži odgovore u njegovu funkcioniranju jer treba vremena i resursa kako bi se proučili sustavi primjenjivi na sve i svih. Istaknula je kako uvijek

treba očekivati neočekivano jer je razvoj umjetne inteligencije i umjetnih materijala paralelan s razvojem ljudske rase, a u budućnosti ih vidi stopljene u sličnosti (Similarity).

Preko Skype veze uključio se i prof. **Ivezić** iz Washingtona koji je govorio o novim dostignućima na polju astrofizike, prije svega o istraživanju i "rudarenju" asteroida u svemiru. Istaknuo ih je kao budući veliki potencijal za eksploatiranje i povrat ulaganja, te naglasio velik interes brojnih multinacionalnih kompanija koje su već razvile tu profitabilnu industriju.

Raspravom koja je uslijedila nakon prezentacija nastojalo se problematizirati i eventualne prijetnje do kojih dolazi ili može doći, poput očuvanja privatnosti, promjene radnih odnosa, ali i odnosa među ljudima, brojnost starije populacije i sl. Članovi MZS-a složili su se kako je budućnost u trajnom obrazovanju, cjeloživotnom učenju, jer znanje nikad nije bilo dostupnije. Obrazovni sustav vide kao sredstvo za pronalazak tog znanja gdje će se ljudi sami obučavati. Drugu važnu okosnicu predstavlja suradnja znanstvenih institucija i industrije u smislu dugoročnog povezivanja. Zaključujući rasprave, rektorica je ustvrdila kako je budućnost doista među nama, a za napredak su ključni timski rad i dijeljenje znanja, uz puno razumijevanje različitosti područja te interdisciplinarnog promišljanja i kontinuirane prevencije.

UNIRI.HR

PREDSTAVLJEN NAJVEĆI PRAVNI PROJEKT HRVATSKE ZAKLADE ZA ZNANOST

Revolucija u istraživanju nasilja

PIŠU:

IZV. PROF. ANNA-MARIA GETOŠ KALAC I DOC. LUCIJA SOKANOVIĆ

Na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu predstavljen je 12. srpnja znanstveni projekt "Hrvatski monitor nasilja" u nazočnosti rektora prof. **Damira Borasa** i dekana prof. **Igora Glihe**, te glavnog državnog odvjetnika **Dražena Jelenića**.

Projekt Hrvatske zaklade za znanost ukupne financijske vrijednosti od čak dva milijuna kuna, što je daleko najveći iznos financiranja istraživanja od Zaklade u području prava, dodijeljen je izv. prof. **Anna-Mariji Getoš Kalac** sa zagrebačkog Pravnog fakulteta, za istraživanje nasilja u Hrvatskoj. Zajedno s multidisciplinarnim istraživačkim timom od osamnaest mladih znanstvenika (kriminolozi, pravnici, kriminalisti, sociolozi, psiholozi, socijalni

radnici, pedagozi, pravni informatičari, psihijatri) s ukupno devet ustanova sa četiri najveća hrvatska sveučilišta i istaknutim stručnjacima iz prakse (glavni državni odvjetnik **Dražen Jelenić** i sutkinja **Ana Garačić** s Vrhovnog suda Republike Hrvatske) te međunarodnim ekspertima ustrojiti će i voditi nacionalni laboratorij za analizu nasilja u Zagrebu, te tri regionalna laboratorija u Splitu, Osijeku i Rijeci. U tome će im pomoći i dvoje doktoranda za čija je nova radna mjesta izv. prof. **Getoš Kalac** uspjela osigurati sredstva iz projekta.

Sljedećih će pet godina znanstvenici zajedno sa stručnjacima iz prakse raditi na rasvjetljavanju uzroka neprijavljanja nasilja nadležnim tijelima te na praktičnim mjerama za unapređenje detekcije nasilja s fokusom na zaštiti posebno ranjivih skupina žrtava: djece, žena i djevojaka, starijih osoba, manjina, stranaca, izbjeglica i migranata, osoba u instituci-

onalnoj skrbi, osoblja rizičnih profesija i LGBT osoba. Jedan od glavnih ciljeva istraživanja je osmišljavanje i testiranje inovativne metodologije kojom bi se na temelju podataka iz čak 8-10.000 kaznenih spisa nasilnih delikata izmjerila količina i "kvaliteta" nasilja u citavoj Hrvatskoj. Dobivene spoznaje bi trebale revolucionirati istraživanje nasilja te rezultirati u izradi tzv. autentičnog sustava klasifikacije nasilja, a koji bi u središte pozornosti stavio samo nasilje te u konačnici patnje žrtava nasilja, za razliku od dosadašnjeg jakog fokusa na motive i „ispričavajuće“ okolnosti na strani nasilnika.

Mogućnosti primjene istraživanjem prikupljenih podataka sežu od originalnih međunarodnih znanstvenih otkrića sve do praktične primjene u smjeru prevencije i rane detekcije nasilja, npr. mapiranjem "nasilnih žarišta" u pojedinim gradovima, uobičajenim vremenom počinjenja nasilnih de-

likata i sl.

Znanstvena i praktična vrijednost takvog postignuća trebala bi se s lakoćom prenijeti u daljnja istraživanja i praksu, ali i sferu javnosti u smislu popularizacije znanosti.

Uz nesumnjivu uspješnu provedivost projekta, isti bi se trebao razviti u prepoznatljiv nacionalni, regionalni i europski Laboratorij za analizu nasilja te osigurati daljnje nacionalne i međunarodne znanstvene suradnje i uspješne nove kolaborativne projektne prijave s potencijalom za primjenu znanstvenih spoznaja u praksi. Razvoj u samoodrživ centar izvrsnosti čini se osobito ostvarivim u svjetlu odabranog predmeta istraživanja, originalnosti, multidisciplinarnosti, inovacijskog potencijala i nacionalne pokrivenosti putem tri regionalna CroViMo laboratorija.

Projekt će u rujnu biti predstavljen i na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Splitu.

EdUca

PIŠE **INES SABALIĆ**

Američki mjehur i europski rast

Američko i europsko obrazovanje, kao sustav, kao filozofija, jako su različiti, ali što ako u onome što se događa u Americi, možemo naslutiti i trendove koji će kad-tad doći u Europu, kod nas?

Broj mladih Amerikanaca koji se odlučuju nastaviti fakultetsko obrazovanje pada jer omjer između cijene koštanja obrazovanja i novčane naknade koja se dobije nakon završetka studija nije povoljan. Prema podacima koje je objavio Wall Street Journal, troškovi fakultetskog školovanja porasli su u zadnjih 30 godina na 400 puta, a medijan primanja srednje klase ostao je sličan. U Americi su studentski zajmovi porasli toliko da se mlada osoba s diplomom u ruci pita isplati li se to uopće. Odgovor je očigledan - ne, ne isplati se kročiti u svijet rada s golemim dugom za koledž, a diploma ne garantira posao koji će taj dug isplatiti.

Rezultat je da se već pet godina zaredom u američke koledže upisalo manje studenata, da su plaće predavača niže, da su istraživanja koja se vode na fakultetima okopnila.

Online budućnost

Dakako, nema krize za Ivy League i druga sveučilišta iz prve lige, ali manji se muče, mnogi i zatvaraju. Sve se češće sugerira da se procvat visokog obrazovanja u Americi pretvorio u mjehur, mjehur sličan nekretninskom od prije deset godina, i da se mjehur polagano ispuhuje. Dodatni faktor je i pad nataliteta u Americi, u kojoj, jednostavno, fali djece.

Očigledno, traže se i novi modeli poslovanja za koledže koji nisu elitni i koji nude uobičajenu BA diplomu. Amerikanci koji se bave projekcijama budućnosti obrazovanja misle da bi se takvi koledži mogli spasiti time da stavljaju što veći broj predavanja i aktivnosti online. Na taj način, studenti bi plaćali samo obrazovne usluge fakulteta, ali ne i troškove smještaja, a mogli bi privući i studente izvan Amerike. Također, razmišlja se i o tome da se okrenu obrazovanju odraslih, za koje postoji sve više interesa, a sada je još uvijek marginalno.

A u Europi? U Velikoj Britaniji, koja je još članica Unije, ali gdje trendovi iz Sjedinjenih Država najbrže stižu, uvjerenje da je fakultet po-

treban za napredak u životu je među učenicima srednjih škola i maturantima manje nego ranijih godina.

Lista zanimanja u kojima se može zaraditi jednako dobro ili čak puno bolje nego s fakultetom širi se. Svatko spretno s računalima može naći nišu odlične zarade, baš kao i glavni kuhar, pa u nekim slučajevima čak i pilot, jer neke kompanije ne traže petogodišnji studij. Vrhunski mehaničari, recimo kod Rolls Roycea, zarade jako dobro. No, da bi se došlo do pozicije u Rolls Royceu, treba već doći kao pametan i talentiran, a ne kao lijencina. Logika je ova: ako je studentski dug 60 tisuća funti za tri ili četiri godine, a ja mogu zaraditi 60 tisuća funti godišnje, onda ću pred svojim vršnjakom koji završava fakultet biti u prednosti 120 tisuća funti.

Znanje kao brend

Svejedno, velika većina još uvijek želi imati dovoljno dobre ocjene na maturi da se mogu upisati na fakultet i namjeravaju ga završiti. Čak 75 posto mladih Britanaca završetak školovanja vidi tek kad se stekne sveučilišna diploma ili završi posljediplomski studij. Među njima je više žena nego muškaraca, a manje siromašnih nego dobrostojećih.

Mladi Britanci vraćaju svoj studentski kredit duboko u srednje godine. Dakako, kredit je povoljan, u razdobljima nezaposlenosti se ne otplaćuje, ali obveza stoji, da podsjeti kako obrazovanje nije palo s neba, nego je, zapravo, skupo. Slično je u Švedskoj, otpлата studentskog kredita, konkretan primjer jedne 50-godišnje direktorice srednje škole, je 150 eura mjesečno i posve će ga isplatiti u 60. godini života.

Kad prijedemo La Manche, na kontinentu, konkretno u zapadnoj Europi, još se ne nazire kraj procvatu fakultetskog obrazovanja, niti ima naznake krize. Nakon Brexita, slijedi novo malo prestrojavanje i svaka zemlja članica ističe prednosti svog sustava obrazovanja i svojih sveučilišnih diploma - ne samo diploma, nego i sadržaja koji iza njih stoji, toga što je student naučio, što ga je motiviralo, što misli dalje, tko ga je inspirirao, kakav je bio grad u kojem su provedeni studentski dani. To je dio brenda koji se - ne može platiti novcem.

RAZGOVARALA
TATJANA KLARIĆ

RAZGOVOR: PROF. MARIJANA GRBEŠA O NOVIM TRENDOVIMA

Celebrity politika – opasnost ili demokratski resurs

Neki smatraju da se kroz nove trendove politika banalizira i građani donose odluku na razini 'sviđa mi se-ne sviđa mi se', a da zapravo ne znate koje politike političar zastupa, no s druge strane može se reći da u tome nema ničeg lošeg ako na taj način možemo privući građane razočarane politikom i političarima

Koja je veza politike s popularnom kulturom, tko su celebrity političari i može li celebrity politika pridonijeti demokraciji, razgovarali smo s profesorom na Fakultetu političkih znanosti u Zagrebu, Marijanom Grbešom.

Možete li nam pojasniti pojam *celebrity politika*? Što on podrazumijeva i kako se postaje celebrity političarom?

- U širem društvenom kontekstu svi svjedočimo trendu celebritizacije, odnosno transformaciji osoba u slavne osobe. Isto se događa i u politici. Da bi netko bio celebrity političar, u načelu mora zadovoljiti dva kriterija. Prvi je takozvana *privatizacija politike*, odnosno proces uvođenja elemenata iz osobnoga života u politički prostor kako bi se pridobile simpatije političke javnosti. Drugi je koncept *popularizacija politike*. On se očituje uvođenjem elemenata pop-kulture kao zajedničke identifikacijske platforme u politički prostor. Političari koji uključuju te dvije dimenzije u svoju komunikaciju najčešće se nazivaju celebrity političarima. Dobar primjer takvog političara je Barack Obama. On je na različite načine privatizirao politički prostor, odnosno politizirao privatnu sferu. Od uvođenja obitelji u politički prostor do nekih manje eksplicitnih strategija poput humanizacije politike, odnosno prikazivanja sebe kao čovjeka, a ne samo kao političara. Biračezanima kakvi su političari ljudi, stoga je humanizacija još jedan vrlo atraktivan način privatizacije politike. Popularizacija se kod Baracka Obame očitava na razne načine, primjerice pojavljivanjem sa zvijezdama iz svijeta showbusinessa. Možemo slobodno reći da

je Bruce Springsteen napravio više za Obaminu kampanju nego bilo koja druga osoba. Zatim George Clooney, Oprah Winfrey, Ellen DeGeneres i još cijeli niz hollywoodskih zvijezda i pjevača koji su bili potpora Obami, ne samo za vrijeme kampanje, već i za vrijeme njegova mandata. S druge strane, imamo fantastičan primjer mjuzikla "Hamilton" o životu Aleksandra Hamiltona koji je zahvaljujući Obami postao jedan od najpoznatijih mjuzikla na Broadwayu.

'Slučaj Kolinda'

S druge strane, imate situacije kada se političari pojavljuju u ulozi zvijezda i kada sviraju, pjevaju, čak se pojavljuju u nekim televizijskim serijama. Na taj se način stvara veza između političara i pop kulture te političari postaju slavne osobe - celebrityji.

U Hrvatskoj imamo nedavni primjer Svjetskog nogometnog prvenstva i predsjednice Kolinde Grabar-Kitarović. Njezino su srčano navijanje popratili mediji poput BBC-a, CNN-a, Guardiana i brojnih drugih. Smatrate li to primjerom celebrity politike?

- Predsjednica Kolinda Grabar-Kitarović je sigurno celebrity političarka. Humanizacija je kao strategija prisutna u njenom diskursu, što smo mogli pratiti u priči sa Svjetskog nogometnog prvenstva. Predsjednica je tu kombinirala cijeli niz elemenata koji pripadaju sferi celebrity politike. Postoji cijeli niz studija koje se bave načinom na koji su političarke primijenile ili nisu primijenile strategije celebrity politike. Uočeno je da većina žena u politici zazire od korištenja celebrity politike zbog straha od etiketiranja i stereotipiziranja. Tosmo

imali prilike vidjeti s Kolindom Grabar-Kitarović kada je veći dio javnosti proglasio njezino ponašanje krajnje neprimjerenim. Možemo razgovarati o tome što je primjereno ili neprimjereno, ali činjenica je da političarke imaju drukčiji tretman od političara i da ono što je dozvoljeno muškarcima, nije dozvoljeno ženama. Zbog toga se, primjerice Angela Merkel ili Hillary Clinton, nisu spremne upustiti u stvari na koje se muškarci bacaju naglavačke? Kad Justine Trudeau plače onda je to dirljivo i emotivno, ali kada Hillary Clinton plače, onda je ona "histerična baba". Upravo zbog tih stereotipa, žene se puno rjeđe upuštaju u dimenziju celebrity politike i u tom smislu je Kolinda Grabar-Kitarović svojevrstni izuzetak.

Zašto je potpora slavni osoba toliko bitna političarima?

- Imate cijelu teoriju tako-

zване fan demokracije. Da pojasnim, u ovom svijetu celebrityja postoje snažne zajednice obožavatelja, fanova. Ljudi imaju tendenciju identificirati se sa svojim idolima. U društvu koje je izrazito fragmentirano, gubi se grupna identifikacija te se ljudi sve više identificiraju sa celebrityjima. U kontekstu političara, fanovi prenose svoje emocije i svoju identifikaciju sa slavnom osobom na političara koji je blizak toj slavnoj osobi. To je klasičan transfer emocija. Recimo da ste veliki fan Brucea Springsteena. On dušom i srcem zagovara Baracka Obamu i zbog toga vi automatski prenosite svoje emocije i simpatije na Obamu. Tim više jer mislite da vrijednosti koje zagovara Springsteen zagovara i Obama. S druge strane, na društvenim medijima imate vrlo mjerljivu dimenziju reacha, dosega poruke. Broj ljudi koje mogu do-

segnuti Oprah, Ellen, Beyonce ili neka druga poznata osoba je puno veći od broja ljudi koje dosežu političari. Dakle, ako poznati nešto stave nešto na svoju Facebook stranicu ili Twitter to će vidjeti puno više ljudi, nego kada to isto učine političari. Spot u kojem Beyonce podržava Hillary Clinton vidjelo je gotovo 2,3 milijuna ljudi, dok je isti spot na stranici Hillary Clinton vidjelo 800 tisuća ljudi.

Digitalna intimnost

Poznati u politici sudjeluju i u funkciji celebrity diplomata. To se događa kada se ljudi iz svijeta showbusinessa, koji nisu izabrani dužnosnici ili političari, angažiraju za neki politički ili društveni cilj. Najbolji je primjer celebrity diplomata Bono Vox, imate puno ljudi koji će reći daje Bono Vox najbolji poznavatelj prilika u Africi. On se toliko izvještio u

PUTOVANJE I LETENJE: 'USTROJ' EUROPSKOG ZRAČNOG PROSTORA

Ljudi koji upravljaju nebom

Cilj ujedinjene Europe je jedinstveno (europsko) nebo, pa se u okviru sustava upravljanja zračnim prometom aktualno provodi sveobuhvatan projekt pod nazivom SESAR, s ciljem podizanja razine sigurnosti, povećanja kapaciteta zračnog prostora, smanjenja troškova upravljanja zračnim prometom i smanjenja njegova negativna utjecaja na okoliš, a namjera je i da se uz postojeći volumen zračnog prostora, koji se ne može povećavati, značajno poveća kapacitet, odnosno broj zrakoplova koji će moći istovremeno letjeti

PIŠE:
PROF.
DORIS NOVAK

Nebo je simbol slobode. Čest je izraz da je netko slobodan kao ptica. Ili je poznata želja zatvorenika da iz svoje zatvorske ćelije ima pogled makar na djelić neba. Pogled sa zemlje na plavo nebo isprepletano bijelim oblacima nikoga ne može ostaviti ravnodušnim. Međutim, pogled iz zraka na zemlju još je fascinantniji.

Kako je pticama prirodno da lete, tako ljudima nije. Letenje nam je omogućeno značajnim tehničkim i tehnološkim razvojem koji je započeo prvim letovima braće Wright 1903. godine. Od tada, razvoj

zrakoplovstva i zrakoplovne industrije uvelike obilježava naše doba. Zanimljivo je da je strelovit napredak u razvoju zrakoplovstva postignut upravo tijekom dva svjetska rata jer je premoć u zraku bila osnovna pretpostavka za uspješno odvijanje zemaljskih operacija (primjer je Bitka za Britaniju). Nakon Drugog svjetskog rata tehnološka rješenja primijenjena su u civilnom zrakoplovstvu, te je ostvaren izraziti napredak u prijevozu putnika komercijalnim zrakoplovima između Amerike i Europe. Danas je, pored odlazaka na odmor, posve normalno da zrakoplovima odlazimo na jednodnevne sastanke na mjesta koja su udaljena više stotina ili tisuću kilometara. Svatko tko se našao kao putnik u zračnoj luci negdje u Hrvatskoj ili Europi tijekom ljetne sezone, ali i izvan nje, mogao je iskusiti

prilično velike gužve. Budući da zrakoplovima danas putuju svi, taj oblik putovanja uzmamo sasvim uobičajenim.

Sigurnost iznad svega

Kakona aerodromima vlada prilična gužva s putnicima, tako i u zraku vlada ogromna gužva sa zrakoplovima. Međutim, na lijepom plavom nebu, koje je ponekad sakriveno oblacima, prosječan promatrač gužvu ne može uočiti. Ali evo nekih pokazatelja. U 2016. godini zrakoplovima je u svijetu prevezeno 3,7 milijarda putnika. Predviđa se da će se taj broj udvostručiti u narednih 20 godina, pa će se i broj zrakoplova povećati s današnjih 19.000 na otprilike 35.000.

Sve to rezultira velikom potražnjom operatora zrakoplova, odnosno zrakoplovnih kompanija koje žele prevesti putnike kako bi ostvarile profit. A putnici,

u velikom broju žele putovati, jer im je taj oblik prijevoza relativno jeftin, dostupan i siguran. Dakle, potražnja je velika, a kapaciteti ograničeni. Kapacitet se u zračnom prometu odnosi na zračni prostor određenog volumena i parametre koji definiraju maksimalan broj zrakoplova koji se u određenom vremenskom intervalu mogu naći unutar njega. Radi regulacije kapaciteta i samog zračnog prometa, u zračnom prostoru postoje granice koje definiraju pojedine sektore te zračni putovi koji reguliraju putanje zrakoplova. Granice sektora mogu se (ali i ne moraju) poklapati s političkim granicama država, a unutar tih sektora mogu se definirati dodatni (pod)sektori. Svi ti sektori zračnog prostora protežu se još u visinu, pa se sektorizacija, osim u smislu horizontalnih granica, može

provoditi i vertikalno, prema visini. Određene sektore ili njihov skup nadzire nadležna kontrola zračnog prometa, koja je zapravo pružatelj usluga u zračnoj plovidbi (engl. *Air Navigation Service Provider* ili *ANSP*). Dakle, ulazak zrakoplova u određene sektore i njihov izlazak treba biti usklađen, kako se ne bi dogodilo da se u zračnom prostoru nađe više od maksimalno propisana broja zrakoplova. To može dovesti do situacije da se propisani standardi i norme razdvajanja zrakoplova više ne mogu održavati, što ima značajan negativan učinak na sigurnost letenja, a sigurnost je u zrakoplovstvu apsolutni prioritet.

Radi takve složene i zahtjevne prometne situacije u zraku organiziran je sustav upravljanja zračnim prostorom (engl. *Air Traffic Management* ili *ATM*) kojim su uspostavljeni

Bilješka o autoru

Doris Novak bio je vojni pilot Hrvatskoga ratnog zrakoplovstva i višegodišnji instruktor letenja. Također je bio profesionalni pilot aviona i helikoptera. Trenutno je redoviti profesor i pročelnik odsjeka Aeronautika na Fakultetu prometnih znanosti Sveučilišta u Zagrebu. Nositelj je više kolegija na studiju aeronautike, a zanima se za područje zrakoplovne navigacije gdje je objavio više desetaka znanstvenih i stručnih radova te dva sveučilišna udžbenika.

“Predsjednica Kolinda Grabar Kitarović je na svjetskom prvenstvu kombinirala cijeli niz elemenata koji pripadaju sferi celebrity politike”

toj celebrity diplomaciji da je postao stručan za pitanje koje zagovara. Tu su još Angelina Jolie, Matt Damon, George Clooney, Susan Sarandon... Najčešće je riječ o raznim humanitarnim ciljevima, obično međunarodnim, zato ne možemo povući direktnu paralelu s našim glumcima i pjevačima, ali oni su ključna poluga u domaćim humanitarnim akcijama. Događaji u kojima oni sudjeluju dobivaju na važnosti i na vidljivosti. Pogotovo u svijetu digitalnih medija koji sami po sebi potenciraju dojam intimnosti.

Digitalni mediji i intimnost?

- Tako je, digitalni mediji, društvene mreže prije svega, imaju potencijal proizvesti dojam intimnosti, interakciju jedan na jedan. Postoji puno istraživanja koji se bave pitanjem u kojoj mjeri političari

koriste društvene mreže kako bi poslali sliku o sebi kao o čovjeku koji je blizak nama, sličan nama. Istraživanja kod nas pokazuju da političari zapravo nedovoljno koriste društvene mreže za komuniciranje tog tipa sentimenta, premda neke stranke, poput Živog zida, vrlo vješto koriste društvene medije za komuniciranje bliskosti s “narodom”, ali na drugoj razini, uz poruku “*svi smo mi vi i zajedno ćemo se boriti protiv zlih političara*”. To je druga razina, ali ima isti mehanizam, a to su emocije i komuniciranje poruke “*ja sam poput vas*”. Društveni mediji također omogućuju komuniciranje elemenata popularne kulture ili komuniciranja elemenata iz privatnog života. To nisu novi fenomeni, međutim, intenzitet i način na koji danas živimo je drukčiji. Televizija je bila prva velika prekretnica.

Ona je donijela ono što autor Meyrowitz naziva *intimnost na daljinu*, jer su političari putem televizije mogli projicirati ono što nisu mogli putem radija, novina i tako dalje. Zatim dolaze digitalni mediji s kojima imamo dojam interaktivnosti te se percepcija intimnosti diže na višu razinu. Cijeli svijet ide prema celebritizaciji pa tako i ovaj segment. Neki autori kažu da je jedina budućnost političara ona celebrityja, da će se morati brendirati kao celebrity, inače im nema spasa.

Važnost konteksta

Postoji li kod celebrity politike opasnost od manipulacije, naime stalno se spominje uvođenje elementa popularne kulture i privatnoga života u politički diskurs s ciljem postojevanja i izazivanja emocija. Obmanjuje li se na taj način javnost?

- Korisnost i manipulacija se međusobno ne isključuju. U strateškoj političkoj komunikaciji uvijek imate dvije dimenzije. Jedna je takozvana demokratska, a druga je uvjetno rečeno marketinška. Prva dimenzija ima ulogu zadovoljiti nekakve demokratske standarde, odnosno ideale kao što je uključivanje građana u političke procese. Cilj marketinške dimenzije je, naravno, pridobiti građane za svoju politiku, prikupiti političke poene i slično. Ako kroz privlačenje građana ujedno učite građane politički, onda ste ispunili obje dimenzije. E sad, koje ste tehnike pritom koristili, jeste li zapakirali svoju poruku u neku pop politiku ili ste uzeli ruho celebrity političara, teško je reći je li to manipulacija. U nekoj mjeri sve to manipulacija, no etička se dimenzija svodi na pitanje koja sredstva koristite i koji cilj želite postići. To je nešto što je danas neminovno u političkoj komunikaciji i u cijelju priči vezanoj uz celebrity politiku imate dvije sukobljene struje teoretičara i istraživača koje su međusobno sukobljene. Prva je ona koja kaže da se kroz sve te trendove politika potpuno trivijalizira, banalizira i građani zapravo donose odluku na temelju površnih stvari, na razini “sviđa mi se-ne sviđa mi se”, a da zapravo ne znate koje politike neki kandidat zastupa. S druge strane imate optimiste koji kažu da u celebrity politici nema ničeg lošeg, jer ako je to način da vratimo građane politici, onda celebrity politika ne predstavlja nikakvu prijetnju, nego dapače, predstavlja demokratski resurs. Vi imate primjera celebrity političara poput Obame zbog kojega je velik broj ljudi uopće izašao na izbore. On je svojim stilom i komunikacijom 2008. godine vratio entuzijazam u politiku.

Kritičari često spominju neke od najgorih perioda ljudske povijesti, poput nacizma kada su estetika i film bili važni kao sredstvo propagande. Jedino rješenje je pogledati konkretnu situaciju i analizirati konkretan kontekst i onda procijeniti ugrožava li nešto i u kojoj mjeri demokratske standarde.

Hoće li, po vašem mišljenju, politički stručnjaci i politolozi izgubiti svoju ulogu te je prepustiti komunikacijskim ili marketinškim stručnjacima?

- To je jedan od argumenata kritičara koji kažu da je politika postala samo grana šoubiznisa te da nema više prave politike. Mislim da stvar nije tako dramatična, mislim da će biti posla i za politologe, prije svega one koji se bave javnim politi-

Kad Justine Trudeau plače onda je to dirljivo i emotivno, ali kada Hillary Clinton plače, onda je ona “histerična baba”. Upravo zbog tih stereotipa, žene se puno rjeđe upuštaju u dimenziju celebrity politike te je Kolinda Grabar-Kitarović svojevrsni izuzetak.

standardi definiranja elemenata koordinacije, ali i mnogobrojni drugi elementi koji definiraju budući tehničko-tehnološki razvoj.

Cilj ujedinjene Europe je jedinstveno (europsko) nebo, pa se u smislu sustava upravljanja zračnim prometom provodi sveobuhvatan projekt pod nazivom SESAR (engl. Single European Sky ATM Research Project). Taj projekt ima zadatak podizanja razine sigurnosti, povećanja kapaciteta zračnog prostora, smanjenja troškova upravljanja zračnim prometom i smanjenja njegova negativna utjecaja na okoliš. Uz to, cilj je da se uz postojeći volumen zračnog prostora (koji se ne može povećavati) značajno poveća kapacitet u smislu većeg broja zrakoplova koji će moći istovremeno letjeti. Planirano je da se to ostvari redefiniranjem navigacijskih ruta koje određuju zračne putove, ali i konceptom

tzv. *slobodnog letenja* kojim će se operatorima omogućiti izbor putanje koja im u tom trenutku odgovara. Letenjem izvan zračnih putova i mimo definiranih ulazno-izlaznih točaka u sektore zračnog prostora smanjuju se tzv. *uska grla*, pa bi se tako omogućilo da veći broj zrakoplova istovremeno uđe, ali i iziđe iz određenoga zračnog prostora. Time se omogućuje brži protok zrakoplova kroz sektore i smanjuju kašnjenja, te povećava kapacitet zračnog prostora u smislu broja zrakoplova koji su u definiranom vremenskom intervalu istovremeno boravili ili prošli kroz njega.

“Blokovi” zračnog prostora

Zračni prostor iznad RH može biti podijeljen horizontalno i vertikalno u konfiguraciju od najviše 16 sektora. Sektori zračnog prostora se mogu otvarati i zatvarati, te spajati ili dijeliti prema unaprijed utvrde-

nim konfiguracijama ovisno o predviđenoj prometnoj potražnji. Uz to, koordinacija sa susjednim zemljama koje također imaju sektore organizirana je preko funkcionalnih blokova zračnog prostora (engl. *Functional Airspace Block* ili *FAB*). U Europi je trenutno ustrojeno devet FAB-ova od kojih svaki obuhvaća određene zemlje. Hrvatska se nalazi u FAB-u CE ili Central Europe, koji dodatno čine Austrija, Slovenija, Bosna i Hercegovina, Mađarska, Češka i Slovačka. Organizacija u FAB-ove dio je prije spomenuta projekta Jedinstvenog europskog neba (SESAR) koji ima izraženu istraživačku komponentu.

Odsjek Aeronautike Fakulteta prometnih znanosti Sveučilišta u Zagrebu aktivno je uključen u dijelove istraživanja koje obuhvaća SESAR, i to izravno preko Hrvatske kontrole zračne plovidbe d.o.o. Znanstvenici s odsjeka Aeronauti-

ke, u suradnji s ostalim europskim tvrtkama i institucijama, aktivno rade na pronalaženju i evaluaciji naprednih koncepata kojima će se definirati i povećati kapacitet zračnog prostora.

Pored toga, na preddiplomskom i diplomskom sveučilišnom studiju aeronautike, koji se provodi od 1992. godine, školuju se kontrolori zračnog prometa od prve razine osnovnog osposobljavanja. Glavna prednost takvog programa je da se, uz konkretne i međunarodno propisane skupove znanja i vještina uz pripadajuću razinu samostalnosti i odgovornosti, stječu odgovarajuće kompetencije. Te kompetencije su verificirane od Hrvatske agencije za civilno zrakoplovstvo (HACZ), a time i Europske agencije za sigurnost zračne plovidbe (EASA). Tako je ustrojen model obrazovanja licenciranih stručnjaka koji su ujedno sveučilišni inženjeri prvostupnici ili magistri inženjeri aeronautike. Stvaranjem ljudskih potencijala u segmentu sustava upravljanja zračnim prometom u Hrvatskoj je osigurana mogućnost aktivnog razvoja u izrazito kompleksnom i tehnološki naprednom segmentu, a to je zasigurno jedan od pokazatelja stupnja razvijenosti društva.

Isto vrijedi i za pilote, koji se također na Fakultetu prometnih znanosti –odsjeku Aeronautike obrazuju prema identičnom principu, uz dodatnu mogućnost polaganja svih dozvola i ovlaštenja koji im osiguravaju

potrebne preduvjete za apliciranje na ulazak u zrakoplovne kompanije.

Primjer je možda najbolji kod školovanja vojnih pilota. Njihovo kontinuirano i sustavno obrazovanje na sveučilišnom studiju, koje Fakultet prometnih znanosti Sveučilišta u Zagrebu provodi od 1992. godine uz aktivnu suradnju Hrvatskoga ratnog zrakoplovstva i Hrvatskoga vojnog učilišta, doprinijelo je etabliranju naših oružanih snaga u NATO-u ali i šire. Naši vojni piloti tijekom aktivne letačke karijere, ali i poslije nje aktivni su inicijatori i nositelji implementacija složenih obrambenih procesa i naprednih oružanih sustava u domeni zrakoplovstva. Time je osiguran opstanak vlastitoga ratnog zrakoplovstva i perspektiva samostalnog razvoja, ali je i zasluženo poštovanje i ravnoopravna suradnja s ostalim partnerima, kako u NATO savezu, tako i šire.

Nebo (ni)je granica

Potrebno je naglasiti da u Hrvatskoj postoje sve potrebne predispozicije za aktivno sudjelovanje u razvoju složenih tehničko-tehnoloških sustava kakvi su u zrakoplovstvu. Uz to, postoji mogućnost pružanja obrazovanja i školovanja inozemnih stručnjaka te je moguće vlastitim resursima unaprijediti poziciju respektabilnog partnera i inicijatora brojnih aktivnosti. Rezultat je to primarno vizije, a onda i dugotrajnog rada i

kama, ali i naravno za sve druge stručnjake iz područja politologije, kao i za marketinške i za komunikacijske stručnjake. Danas više ništa ne postoji politika koja nije ovisna o medijima. Postoji teza o medijizaciji politike koja kaže da je ona u potpunosti podlegla zakonitostima medija. To potkrepljuje izjava Tonyja Blaira koji je na odlasku s dužnosti premijera rekao: “*Ja sam dobar dio svoga mandata više vodio računa o tome kako će moje politike izgledati u medijima, nego o sadržaju tih politika*”. I to je ono što je danas presudno. Političari, razmišljajući o tome što će prenijeti mediji, zapravo prilagođavaju političke sadržaje i odluke. Koliko su mediji bitni vidi se i na primjeru Donalda Trumpa, gdje su mediji paradoksalno, kritizirajući Trumpa, pridonijeli njegovoj popularnosti, dajući mu nevjerojatnu vidljivost. On izvrsno koristi tu potrebu za autentičnim, za razliku od Hillary Clinton koja ostavlja dojam vrlo neautentične osobe. Populisti su vrlo vješti komunikatori. S obzirom na to da populizam jača u svakom segmentu, pojavljuje se politika bez sadržaja i s jednostavnim narativom – mi (narod) protiv njih (korumpiranih elita). To je vrsta politike koja je kompatibilna s pričom o popularizaciji i privatizaciji jer su u podlozi svega toga emocije, dakle strast. U tom smislu ta cijela priča može biti vrlo opasna. Mislim da bi mainstream političari trebali, umjesto da upozoravaju na pretjeranu afektivnost i trivijalizaciju, strateški i smisleno implementirati neke od tih trendova te se na taj način suprotstaviti populizmu. Priča o sadržajnoj politici definitivno mora ostati srž politike, ali se plasiranje politike kao i formati kroz koje će se politika plasirati, moraju prilagoditi suvremenom okruženju. A celebritizacija je jedan od ključnih trendova u tom suvremenom okruženju.

PAUN PAUNOVIĆ/HANZA MEDIA

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU

**PRIRODOSLOVNO-
MATEMATIČKI
FAKULTET**
Zagreb, Horvatovac 102a

Fakultetsko vijeće Prirodoslovno-
matematičkog fakulteta na
temelju članka 82. i 89. Statuta
Fakulteta raspisuje

NATJEČAJ
za izbor

1. u znanstveno-nastavno zvanje i na radno mjesto docenta iz područja prirodnih znanosti, polje fizika na neodređeno vrijeme, u punom radnom vremenu u Zavodu za teorijsku fiziku čestica i polja pri Fizičkom odsjeku PMF-a – 1 izvršitelj;
2. u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – 1. izbor (naslovno zvanje) iz područja prirodnih znanosti, polje biologija, grana biokemija i molekularna biologija, bez zasnivanja radnog odnosa u Zavodu za molekularnu biologiju pri Biološkom odsjeku PMF-a – 1 izvršitelj;
3. u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – 1. izbor (naslovno zvanje) iz područja prirodnih znanosti, polje biologija, grana biokemija i molekularna biologija, bez zasnivanja radnog odnosa u Zavodu za molekularnu biologiju pri Biološkom odsjeku PMF-a – 1 izvršitelj;
4. u suradničko zvanje i na radno mjesto poslijedoktoranda iz područja prirodnih znanosti, polje biologija, za rad na HRZZ istraživačkom projektu „Genomic aspects of rapid evolution of Italian wall lizard (Podarcis sicula)“ – GENERALIZ, na određeno vrijeme u trajanju od 3 (tri) mjeseca, u punom radnom vremenu u Zoologijskom zavodu pri Biološkom odsjeku PMF-a – 1 izvršitelj;
5. u suradničko zvanje i na radno mjesto asistenta iz područja prirodnih znanosti, polje fizika, na određeno vrijeme, u punom radnom vremenu u Zavodu za eksperimentalnu fiziku pri Fizičkom odsjeku PMF-a – 1 izvršitelj;
6. u suradničko zvanje i na radno mjesto asistenta iz interdisciplinarnih područja znanosti, polje geografija, grana fizička geografija, na određeno vrijeme, u punom radnom vremenu u Zavodu za fizičku geografiju pri Geografskom odsjeku PMF-a – 1 izvršitelj;
7. u suradničko zvanje i na radno mjesto asistenta iz područja prirodnih znanosti, polje kemija, grana organska kemija, na određeno vrijeme, u punom radnom vremenu u Zavodu za organsku kemiju pri Kemijskom odsjeku PMF-a – 1 izvršitelj;
8. u suradničko zvanje asistenta (naslovno zvanje) iz područja prirodnih znanosti, polje fizika, na određeno vrijeme u trajanju od 3 (tri) godine, bez zasnivanja radnog odnosa pri Fizičkom odsjeku PMF-a – 1 izvršitelj;
9. u suradničko zvanje asistenta (naslovno zvanje) iz područja prirodnih znanosti, polje biologija, grana zoologija, na određeno vrijeme u trajanju od 3 (tri) godine, bez zasnivanja radnog odnosa u Zoologijskom zavodu pri Biološkom odsjeku PMF-a – 3 izvršitelj;
10. u suradničko zvanje asistenta (naslovno zvanje) iz područja prirodnih znanosti, polje biologija, grana ekologija, na određeno vrijeme u trajanju od 3 (tri) godine, bez zasnivanja radnog odnosa u Zoologijskom zavodu pri Biološkom odsjeku PMF-a – 1 izvršitelj;
11. u suradničko zvanje asistenta (naslovno zvanje) iz područja prirodnih znanosti, polje biologija, grana zoologija, na određeno vrijeme u trajanju od 3 (tri) godine, bez zasnivanja radnog odnosa u Zoologijskom zavodu pri Biološkom odsjeku PMF-a – 1 izvršitelj;
12. u suradničko zvanje asistenta (naslovno zvanje) iz područja prirodnih znanosti, polje biologija, grana biokemija i molekularna biologija, na određeno vrijeme u trajanju od 3 (tri) godine, bez zasnivanja radnog odnosa u Zavodu za molekularnu biologiju pri Biološkom odsjeku PMF-a – 1 izvršitelj;
13. u suradničko zvanje asistenta (naslovno zvanje) iz područja prirodnih znanosti, polje biologija, grana zoologija, na određeno vrijeme u trajanju od 3 (tri) godine, bez zasnivanja radnog odnosa u Zoologijskom zavodu pri Biološkom odsjeku PMF-a – 1 izvršitelj.

Sve informacije o uvjetima natječaja objavljene su i nalaze se na službenoj internetskoj stranici Prirodoslovno-matematičkog fakulteta www.pmf.unizg.hr/natjecaji.
Ponude s dokazima o ispunjavanju uvjeta natječaja dostavljaju se na adresu: Prirodoslovno-matematički fakultet, Služba Dekanata (kadrovski poslovi), Zagreb, Horvatovac 102a, u roku od 30 dana od dana objavljivanja natječaja u „Narodnim novinama“. Pristupnici će biti obaviješteni o rezultatu natječajnog postupka.

SPORAZUM SVEUČILIŠTA U RIJECI I PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE

Suradnja na ‘pametnoj specijalizaciji’

Razlog sklapanja sporazuma stvaranje je okvira u području pametne specijalizacije kao zajedničke platforme regionalnog razvoja na područjima javnog zdravstva i kvalitete života kroz ispunjavanje kriterija inovativnosti u cilju jačanja otvorenosti društva i snažnije inkluzivnosti građana

U Auli Magni Rektorata Sveučilišta u Rijeci rektorica prof. Snježana Prijic-Samaržija i župan primorsko-goranski Zlatko Komadina potpisali su Sporazum o suradnji u području pametne specijalizacije, čime je stvoren institucionalni okvir za provedbu aktivnosti u okviru preporučenog modela EU. Potpisivanju sporazuma nazočili su pročelnici županijskih odjela, ravnatelji županijskih institucija, članovi Senata Sveučilišta u Rijeci, pomoćnici i savjetnici rektorice kao i voditelji sveučilišnih centara.

U skladu s kohezijskim razvojnim politikama Europske unije zadaća Sveučilišta kao krovne visokoškolske i znanstvene institucije u regiji, te Primorsko-goranske županije kao regionalne samouprave uspostavljane je čvrste međusobne suradnje u kreiranju regionalnog znanstveno-istraživačkog i inovacijsko-razvojnog ekosustava kroz zajedničku strategiju Pametne specijalizacije (S3 prema engl. Smart Specialisation Strategy).

Razlog sklapanja sporazuma stvaranje je međuinstitucionalnog okvira u području

pametne specijalizacije kao zajedničke platforme regionalnog razvoja, budućeg djelovanja i suradnje i to na područjima javnog zdravstva i kvalitete života kroz ispunjavanje kriterija inovativnosti u cilju jačanja otvorenosti društva i snažnije inkluzivnosti građana. Suradnja uključuje i mogućnosti za suradnju na području kulture, zatim područja bio i nano, kao i informacijske tehnologije, energije i transporta, uz poštovanje uzusa i normi koji jamče održivi razvoj, oslanjanje na prirodne i tradicionalne resurse, te turizam.

Europska strategija

Ova je institucijska suradnja preduvjet za uključivanje tijela javne vlasti, poduzetnika i drugih poslovnih subjekata kao neizostavnih dionica S3 europske strategije, u poticanju inovacija i regionalnog razvoja i prosperiteta zasnovanog na znanju, realnim resursima, kapacitetima i interesima. Svrha sporazuma zajedničko je poticanje integracije znanstveno-istraživačkih i poduzetničkih kapaciteta s ciljem optimalnijeg korištenja realnih razvojnih potencijala, jačanje znanstve-

Zlatko Komadina, župan primorsko-goranski, i Snježana Prijic-Samaržija, rektorica riječkog sveučilišta, nakon potpisivanja sporazuma

no-istraživačkog rada usmjerenog na razvoj, inovacije i transfer znanja i zajedničko pokretanje znanstveno-razvojnih i inovativnih projekata.

Zajednička mobilizacija institucijskih, materijalnih i ljudskih potencijala u kojoj će Sveučilište sustavno poticati aktivnosti sastavnica (fakulteta i odjela), a PGŽ gradova i općina, te ustanova i institucija kojima će osnivači omogućiti sudjelovanje na projektima financiranim iz kompetitivnih međunarodnih i domaćih izvora, programa i fondova, razvoj obrazovnih programa i nastava razvoja znanstveno-istraživačkih kapaciteta koji će prema regionalnoj strategiji Pametne specijalizacije biti u skladu s potrebama, te relevantni za razvoj zajednice, zajednički razvoj relevantnih kulturnih i socijalnih inovacija, poticanje kreativnosti i privlačenje talenata. Rektorica Prijic-Samaržija,

osvrnuvši se na lošu pozicioniranost Republike Hrvatske na europskim indeksima konkurentnosti, izrazila je svoje zadovoljstvo činjenicom da su Sveučilište i Županija prvi prepoznali nužnost ovakve institucijske suradnje sa zajedničkim ciljem transformacije gospodarstva i povećanja konkurentnosti. Korist Sveučilišta za suradnju sa Županijom u području pametne specijalizacije, naglasila je rektorica, konkretna je, i uz udruživanje kapaciteta i fokusiranje na zajedničke prioritete, omogućit će Sveučilištu međunarodnu prepoznatljivost i reputaciju poželjnih partnera u europskim projektima.

Župan Komadina, prisjetivši se povijesti suradnje Sveučilišta i Županije, istaknuo je važnost sinergije rada ovih dviju institucija, posebice u kontekstu primjene znanosti i istraživanja u praksi. Zajedničko djelovanje omogućit će razvoj

gospodarstva regije, a on je preduvjet za osiguravanje kvalitete života građana.

Regije i konkurentnost

Župan je spomenuo i nedavno osnovanu Regionalnu razvojnu agenciju PGŽ-a, a njezin ravnatelj Vedran Kružić, upozorivši na činjenicu da hrvatske regije postaju sve manje atraktivne te sve manje zanimljive investitorima, ocijenio je ovo pravim trenutkom za koordiniranje zajedničkih planova i strategija, kako bi se na najbolji način pripremili za novo razdoblje europskog financiranja.

Posebno je upozorio na važnost diversifikacije za razvoj konkurentnosti regije, a koja, pak, ovisi o relevantnosti, kvaliteti i snazi sveučilišta. Napomenuo je kako su za novu, modernu, digitalnu ekonomiju znanja ključne inovacije i ljudski potencijali te izrazio nadu da će se istraživači riječkog Sveučilišta u narednom razdoblju sve više povezivati s realnim sektorom razvijajući na taj način svoje kompetencije i znanja, te da će Primorsko-goranska županija postati “pametna” regija koja ishodište ima u standardu i kvaliteti života građana, privlačit će investitore te postati najpoželjnija regija za život u ovom dijelu Europe.

Prorektor za znanost prof. Alen Ružić je naglasio da osnova platforme pametne specijalizacije je u tome da Europska komisija ne želi financirati razvoj koji nije produktivan i da će do 2020. godine biti nužno da svaki prijavitelj europskih projekata dokaže prioritete regije u koje se ulažu sredstva. **UNIRI.HR**

Jubilej akademika Pečarića

Na Fakultetu elektrotehnike i računarstva Sveučilišta u Zagrebu od 4. do 8. srpnja održana je međunarodna znanstvena konferencija “Mathematical Inequalities and Applications 2018”, kojom je odana počast akademiku Josipu Pečariću povodom njegova 70. rođendana.

Organizatori konferencije MIA 2018 bile su dvije sastavnice Sveučilišta u

Zagrebu, Fakultet elektrotehnike i računarstva, Tekstilno-tehnološki fakultet, te Prirodoslovno-matematički fakultet Sveučilišta u Splitu.

To je šesta u nizu biennialnih međunarodnih konferencija “Mathematical Inequalities and Applications”, koje se od 2008. godine održavaju u Hrvatskoj i diljem svijeta. Dosadašnje su održane u Trogiru, La-

horeu u Pakistanu, južno-korejskom Chinjuu te Mostaru u BiH.

Cilj MIA konferencija je okupiti matematičare iz cijelog svijeta čiji je znanstveni interes usmjeren prema teoriji i primjenama matematičkih nejednakosti, a na ovogodišnjoj je obilježen i 70. rođendana akademika Pečarića. Sa svojim opusom od 26 znanstvenih monografija i više od 1185 objavljenih

radova u znanstvenim časopisima, akademik Pečarić je jedan od najuglednijih svjetskih matematičara. Osnivač je tri časopisa koji su indeksirani u najrelevantnijim znanstvenim bazama (Web of Science, rang Q2 i Q3). Njegov značajan mentorski rad (mentor 35 doktoranada) i impresivan broj od 231 koautora iz 39 država, razlog je zašto je Hrvatska prepoznata kao jedna od

vodećih zemalja u području matematičkih nejednakosti.

Na MIA 2018 je sudjelovalo 80 znanstvenika iz više od 20 država, ojačana je daljnja međunarodna znanstvena suradnja i ostvaren važan doprinos ugledu i promociji hrvatske matematike u svjetskoj matematičkoj, te široj znanstvenoj zajednici.

PROF. ANDREA AGLIĆ ALJINOVIĆ

Skup matematičara na zagrebačkom FER-u

ODLIČNA SURADNJA DVIJU NASTAVNIH BAZA MEDICINSKOG FAKULTETA U SPLITU

Prof. Dolores Biočina-Lukenda, pročelnica Katedre za oralnu medicinu i parodontologiju na studiju Dentalna medicina Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu

Galenski prati tržište

Ravnatelj Ljekarne Splitsko-dalmatinske županije Ante Mihanović kazao nam je da je ustanova kojoj je na čelu u suradnju sa Stomatološkom poliklinikom na Oralgalu uključila vlastite segmente koji se bave tehnološkim analizama i procesima proizvodnje.

- U sklopu Ljekarne Splitsko-dalmatinske županije vrlo uspješno djeluju Galenski laboratorij i Laboratorij za provjeru kakvoće, odnosno Analitički laboratorij. Jedna od osnovnih funkcija Galenskog laboratorija je praćenje tržišta

te sukladno s tim proizvodnja i opskrba galenskim i magistralnim pripravcima, rekao nam je Mihanović. Po njegovim riječima, Oralgal je na tržište pušten prije nešto više od mjesec dana. S obzirom da Galenski laboratorij surađuje s gotovo svim ljekarnama, preparat je dostupan na području čitave Hrvatske, s preporučenom cijenom od 390,63 kune.

Da bi postao još dostupniji pacijentima, Ljekarna je napravila stručnu studiju i poslala molbu HZZO-u kako bi Oralgal što prije uvrstio na listu magistralnih pripravaka HZZO-a.

- Uvjereni smo da će HZZO uvidjeti važnost stavljanja Oralgala na listu. Galenski laboratorij Ljekarne SDŽ ima već 15 lijekova iz svog proizvodnog asortimana na listi HZZO-a. Stoga, poučeni dosadašnjim iskustvom stavljanja preparata na listu, očekujemo vrlo brzo realizaciju i ovog projekta, kaže Mihanović.

Kolika je važnost integracije akademske i lokalne zajednice, integracije znanosti i struke, stečenog i primjenjivog znanja najbolji su primjer Stomatološka poliklinika Split i Ljekarne Splitsko-dalmatinske županije. Te dvije županijske ustanove su nastavne baze Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu, za studij Dentalna medicina i studij Farmacija, a najnoviji plod njihove suradnje je Oralgal, preparat umjetne sline.

Pravim idejama i inicijativama temeljenim na znanju do konačnog cilja je moto koji kao takav može biti podrška u svemu. To je ono o čemu kao redovita profesorica Medicinskog fakulteta u Splitu govorim i čemu nastojim naučiti svoje studente, da ne budu svrha sami sebi već da svoje znanje koriste na dobrobit društva.

Kao specijalist oralne patologije u svakodnevnoj kliničkoj praksi susrećem se s brojnom i različitom problematikom vezanom za oralno zdravlje, a time i za zdravlje u cjelini. Možda se nekome banalnim može činiti sam pojam suhih usta, ali one tko je bar na trenutak iskusio ovaj neugodan simptom zna da je to osjećaj koji postaje pravi problem.

Problemis kserostomijom

Kserostomija, suhoća usta posljedica je smanjenog lučenja (oligosialia) ili potpunog nedostatka sline (xerostomia) u usnoj šupljini što za posljedicu može imati otežani govor, otežano gutanje, nemogućnost nošenja stomatoloških protetskih nadomjestaka, pojavu karijesa s rapidnim propadanjem

Oralgal, splitski spas za suhoću usta

Novi plod uspješne suradnje dviju nastavnih baza splitskoga Medicinskog fakulteta - Stomatološke poliklinika Split i Ljekarne Splitsko-dalmatinske županije - zove se Oralgal, i namijenjen je oboljelima od kserostomije, suhoće usta, ali po znatno nižoj cijeni od uobičajenih uvoznih proizvoda

tvrdih zubnih tkiva, razvoj parodontne bolesti, povećanje učestalosti upala sluznice usne šupljine najčešće uzrokovanih gljivicom Candida albicans, povećana učestalost dekubitalnih ulkusa na sluznici usta. Učestalost kserostomije u populaciji iznosi 4-10 posto.

Najčešći uzroci nastanka kserostomije, suhoće usta su sistavne autoimune bolesti (Sjogrenov sindrom kao primarni oblik, sistemski lupus eritematosus, reumatoidni artritis, skleroderma, autoimuni tireoiditis i druge autoimune bolesti u sklopu kojih se Sjogrenov sindrom javlja kao sekundarni oblik), diabetes mellitus, hipotireoza.

Kserostomija se učestalo javlja i kod osoba s neurološkim i psihijatrijskim bolestima i poremećajima kao i kod osoba oboljelih od PTSP-a. Kod onkoloških pacijenata koji su liječeni kemoterapijom i zračenjem kserostomija je u većini slučajeva

trajna. Suhoća usta kao subjektivni i objektivni simptom javlja se i kod osoba starije životne dobi s incidencijom većom od 20 posto. Poznato je više od 400 lijekova koji imaju za posljedicu kserostomiju odnosno suhoću ustiju, najčešći su antihipertenzivi, antikolinergici, anksiolitici, triciklički antidepresivi, antihistaminici, antiparkinsonici. Sve navedeno ima za posljedicu smanjenu kvalitetu života osobe.

Skupi uvoz

U nemogućnosti stvaranja i lučenja sline primjenjuju se nadomjestci sline i umjetna slina koja svakako umanjuje i u velikoj mjeri sprječava nastanak posljedica suhoće usta koja narušava oralno zdravlje, a time i kvalitetu života.

Trenutno na tržištu ima nekoliko preparata koji se koriste za sprječavanje i ublažavanje posljedica kserostomije. To su Axerosta (proizvođač je Alvo-

gen), Glandosane (Fresenius), Caphosol (EUSA Pharma). Navedeni preparati nisu na listi lijekova HZZO-a, a cijenom najčešće nisu dostupni većini bolesnika. Primjerice, Caphosol je svojim sastavom najbliži sastavu sline (komponente kalcijevih i fosfatnih iona), koristi se kod kserostomije, te u sprječavanju i liječenju mukozitisa kao posljedice kemoterapije i radioterapije onkoloških pacijenata, ali cijena mu je oko 800 kuna.

Kao alternativu Caphosolu, Ljekarne SDŽ - Galenski laboratorij u suradnji s Odjelom za oralnu medicinu i patologiju Stomatološke poliklinike Split proizveli su, a od nedavno i pustili u prodaju, novi preparat umjetne sline Oralgal, koji svojom kvalitetom i učinkovitošću u sprječavanju neželjenih posljedica kserostomije može zamijeniti i skupi Caphosol, ali uz upola nižu cijenu.

Oralgal je po svom sastavu također vrlo sličan sastavu sli-

ne budući u sebi sadrži komponente kalcija i fosfata u obliku natrijeva hidrogen fosfata, natrijeva dihidrogen fosfata, kalcijeva klorida i natrijeva klorida. Oralgal predstavlja saturiranu otopinu kalcija i fosfata koja vlaži, podmazuje i čisti sluznicu usta omogućavajući epitelizaciju oštećene sluznice kao i očuvanje njezina integriteta. Ioni fosfata imaju zaštitnu ulogu u sprječavanju infekcije oralne sluznice prvenstveno regulacijom pH sline.

Visoke koncentracije kalcijevih i fosfatnih iona difuzijom prodiru u intraepitelne prostore sluznice usta te na taj način pospješuju epitelizaciju oralnih lezija, kao i regeneraciju žljezdanog epitela.

Uskoro na listi?

Primjenom Oralgala kod osoba s kserostomijom i s kroničnom oralnom kandidijazom dobiveni rezultati pokazali su povećanje izlučene sline

(nestimulirane i stimulirane), učinkovitije rezultate liječenja oralne kandidijaze kao i učinkovitije liječenje najčešćih oralnih bolesti kao što je oralni lichen, deskvamativni gingivitis, ekfolijativni migrirajući glositis, oralne lezije sistemskog lupusa i oralnih lezija drugih mukokutanih autoimunih bolesti (pemphigus, pemphigoid, afte, linear IgA disease). Uz sve navedeno pacijenti koji su koristili Oralgal ocijenili su ga ugodnim u ustima, koji umanjuje osjećaj suhoće i kroz duže vrijeme zadržava osjećaj potrebne vlažnosti u ustima. Također, pojedinci su naveli da im se nakon primjene preparata Oralgal povećala količina izlučene sline.

S obzirom na navedeno, s obzirom na opisane koristi primjene Oralgala u ublažavanju i sprječavanju simptoma i neželjenih posljedica kserostomije, osobito s obzirom na poboljšanje uspjehnosti liječenja oralnih bolesti te s obzirom na nižu tržišnu cijenu u odnosu na druge preparate umjetne sline sličnog ili istog učinka, predloženo je stavljanje preparata umjetne sline Oralgal na listu magistralnih lijekova Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje.

Opisana suradnja dviju županijskih ustanova, dviju nastavnih baza Medicinskog fakulteta u Splitu potvrđuju važnost stečenog i primjenjivog znanja.

Također, govore nam da nitijedan fakultet, sveučilište nitijedna akademska zajednica ne smiju biti svrha sebi sami ako iz svake ne proizlazi dobrobit za malog čovjeka a time i za društvo u cjelini.

ZABILJEŽIO IVICA PROFACA

Sveučilište u Splitu
FAKULTET ELEKTROTEHNIKE,
STROJARSTVA I BRODOGRADNJE
objavljuje
NATJEČAJ

Za izbor:

1. jednog asistenta-doktoranda za rad na projektu Hrvatske zaklade za znanost "Mjeriteljska infrastruktura za pametne mreže" na određeno vrijeme;
2. jednog asistenta za područje tehničkih znanosti, polje elektrotehnika na određeno vrijeme.

Pristupnici koji se javljaju na natječaj moraju pored uvjeta navedenih u natječaju, ispunjavati i opće uvjete propisane Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 2/07-Odluka USRH, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14-Odluka USRH, 60/15 i 131/17) i uvjete iz Odluke Rektorskog zbora o nužnim uvjetima za ocjenu nastavne i stručne djelatnosti (NN 106/06) odnosno Odluke Rektorskog zbora o nužnim uvjetima za ocjenu nastavne i znanstveno stručne djelatnosti (NN 122/17) te o svemu dužni dostaviti odgovarajuće dokaze.

Pristupnici uz prijavu prilažu: životopis, dokaz o državljanstvu, a strani državljani dužni su priložiti i dokaz o poznavanju hrvatskog jezika C2 razina, dokaz o odgovarajućoj stručnoj spremi iz koje se može utvrditi da pristupnik ispunjava uvjete za izbor u odgovarajuće zvanje i radno mjesto, bibliografiju te podatke o znanstvenoj, nastavnoj i stručnoj djelatnosti (životopis te bibliografiju s podacima o znanstvenoj, nastavnoj i stručnoj djelatnosti, potrebno je dostaviti i na CD-u), dokaz o navedenim poželjnim iskustvima u radu, dokaz o ispunjavanju uvjeta Rektorskog zbora.

Natječaj traje 30 dana od dana objave u Narodnim novinama.

Na natječaj se mogu javiti osobe oba spola sukladno čl. 13. st. 2. Zakona o ravnopravnosti spolova N.N. 82./08.

Pristupnik koji se poziva na pravo prednosti prilikom zapošljavanja u skladu s člankom 102. i 103. Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji (NN 121/17), uz prijavu na natječaj u zamolbi dužan je, osim dokaza o ispunjavanju traženih uvjeta, priložiti i sve potrebne dokaze dostupne na poveznici Ministarstva hrvatskih branitelja: <https://branitelji.gov.hr/zaposljavanje-843/843>.

Sve zakašnjele i nepotpune prijave neće se razmatrati. O rezultatima natječaja pristupnici će biti obaviješteni. Prijavom na natječaj, pristupnici natječaja su suglasni da Fakultet elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje u Splitu može prikupljati, koristiti i dalje obrađivati podatke u svrhu provedbe natječajnog postupka sukladno odredbama Zakona o zaštiti osobnih podataka.

Prijave s dokazima o ispunjavanju uvjeta natječaja dostavljaju se na adresu: Fakultet elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje u Splitu, Ruđera Boškovića 32., 21000 Split.

Sveučilište u Zagrebu
KLASA: 112-01/18-01/35
URBROJ: 380-040/040-18-1
ZAGREB, 31. SRPNJA 2018.

Na temelju članka 13. Statuta Sveučilišta u Zagrebu,
Sveučilište u Zagrebu raspisuje javni

NATJEČAJ

Za izbor:

Jednog (1) izvršitelja (m/ž) na radno mjesto I. vrste složenosti poslova, u znanstvenom zvanju i na radnom mjestu izvanrednog profesora, u znanstvenom području:

Humanističke znanosti, znanstvenom polju: Teologija, znanstvenoj grani: Dogmatska teologija, na neodređeno vrijeme, s punim radnim vremenom, u Sveučilišnom centru za protestantsku teologiju Matija Vlačić Ilirik.

Prijava za natječaj mora sadržavati:

1. životopis (potpisan, najviše jedna kartica teksta)
2. presliku diplome o završenom studiju, stečenom akademskom stupnju, znanstvenom zvanju
3. prikaz znanstvene, nastavne i stručne djelatnosti
4. popis radova i separate radova relevantnih za izbor te podatke o znanstvenoj, nastavnoj i stručnoj djelatnosti
5. presliku domovnice ili dokaz o državljanstvu druge države, a strani državljani dužni su priložiti i dokaz o znanju hrvatskog jezika (napredna razina).

Uvjeti:

Pristupnici moraju ispunjavati uvjete utvrdene Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (Narodne novine, 123/03, 198/03. (Uredba), 105/04, 174/04, 2/07 - OUSRH, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14 - OUSRH, 60/15 - OUSRH i 131/17) i Statutom Sveučilišta u Zagrebu.

Podnošenjem prijave na natječaj, pristupnici natječaja izričito su suglasni da Sveučilište u Zagrebu kao voditelj zbirke osobnih podataka, može prikupljati, koristiti i dalje obrađivati podatke u svrhu provedbe natječajnog postupka, sukladno odredbama Zakona o zaštiti osobnih podataka (NN br. 106/12 - pročišćen tekst) i Opće Uredbe EU 2016/679.

Prijavom na natječaj dajete privolu za obradu Vaših osobnih podataka u svrhu provođenja postupka izbora u znanstveno-nastavno zvanje, a u skladu s odredbama Opće uredbe o zaštiti osobnih podataka.

Potpuna prijava smatra se prijava koja sadrži sve podatke i priloge navedene u ovom natječaju. Pristupnikom prijavljenim na natječaj smatrat će se samo osoba koja podnese pravovremenu i potpunu prijavu sa svim prilozima te ispunjava formalne uvjete iz natječaja. Nepotpune i nepravovremene prijave neće se razmatrati niti će se podnosiocima nepotpunih prijava pozvati na dopunu prijave.

Rok za podnošenje prijave je 30 dana od objave natječaja u „Narodnim novinama“. Prijave na natječaj s traženom dokumentacijom poslati poštom na adresu: Sveučilište u Zagrebu, Trg Republike Hrvatske 14, 10000 Zagreb, s naznakom Prijava na natječaj Sveučilišni centar za protestantsku teologiju Matija Vlačić Ilirik.

Novi emeritus hrvatskih sveučilišta

Rijeka

Bruno Grbac,
redoviti profesor u mirovini Ekonomskog fakulteta

Novi redoviti profesori hrvatskih sveučilišta

Rijeka

Tomislav Mrakovčić

izabran u znanstveno-nastavno zvanje redovitog prof. – trajno u području tehničkih znan., polje strojarstvo, grana brodsko strojarstvo

Damir Muhvić
izabran u znanstveno-nastavno zvanje redovitog prof. – trajno u području biomedicine i zdravstva, polje temeljne medicinske znan., grana fiziologija čovjeka i imunologija

Rijeka

Maja Bukovac Puvača

izabrana u z-n. zvanje red. prof. – prvi izbor u pod. društ. znan., polje pravo, grana građansko pr. i građ. procesno pr.

Zoran Čarija

izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – prvi izbor u području tehničkih znanosti, polje temeljne tehničke znanosti

Miroslav Joler

izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – prvi izbor u području tehničkih znanosti, polje elektrotehnika

Lado Kranjčević

izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – prvi izbor u području tehničkih znanosti, polje temeljne tehničke znanosti

Pula

Dean Učkar

izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora u području društvenih znanosti, polje ekonomija, grana financije

DISERTACIJE: HODOČAŠĆA I HODOČASNICI U LORETO I ASIZ U HRVATSKIM POMORSKIM REGESTIMA 18. STOLJEĆA

Vjerska putovanja s hrvatskog Jadrana

U doktorskoj disertaciji Zrinke Podhraški Čizmek je temeljem 16.000 dokumenata Hrvatskih pomorskih regesta utvrđeno podrijetlo putnika, njihova brojnost i organiziranost, vrijeme provedeno na hodočašću, pa i brodovi kojima su putovali

PIŠE

ANDRIJANA PERKOVIĆ PALOŠ

Na Filozofskom fakultetu u Splitu nedavno je uspješno obranjena doktorska disertacija doktorandice povijesti na poslijediplomskom doktorskostudiju humanističkih znanosti **Zrinke Podhraški Čizmek** na temu "Hodočašća i hodočasnici u Loreto i Asiz u Hrvatskim pomorskim regestima 18. stoljeća: antropološka hermeneutika vjerskih putovanja", pod mentorskim vodstvom prof. **Marka Trogrlića**, te prof. **Stjepana Čosića** kao komentora.

Na temelju 16.000 dokumenata Hrvatskih pomorskih regesta 18. stoljeća (Regesti marittimi croati del Settecento I-III), analiziralo se podrijetlo putnika, njihova brojnost i organiziranost u skupinama, vrijeme provedeno na hodočašću te godišnja doba i brodovi kojima su putovali.

Posebna se pozornost usmjerila na male poduzetnike, kapetane i parune, Hrvate i Talijane, koji su ta hodočašća omogućili. Prva su dva sveska pomorskih regesta objavljena u Padovi (1985. i 1993.) a treći, koji je doktorandica rada uredila za tiskanje, objavljen je prošle godine kao edicija Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Splitu (2017.).

Obrana doktorske disertacije Zrinke Podhraški Čizmek

Analizi vrela i obradi teme, uz klasični historiografski pristup, prilazi se također sa stajališta antropologije svetoga, koja još od prepovijesti upućuje na izvore i srž potrage za svetom i božanskim. Svako se vjersko iskustvo događa u određenom kulturnom i povijesnom okružju: ne može ga se svesti isključivo na povijesnu, društvenu ili psihološku dimenziju te unaprijed isključiti bilo koju transcendentnu perspektivu. Povjesničar se ne smije povući pred tim iskustvima, nego treba jasno definirati ulogu čovjeka koji je utkan u samo izvorište vjerskoga fenomena.

Dokumenti nisu samo zapisi ulaska i izlaska brodova iz luka, prijevoza robe, plaćenih taksija ili putovanja ljudi, oni nam govore o iskonskoj ljudskoj potrebi za nadnaravnim, koja se ne zadovoljava molitvom u zajednici

u kojoj pojedinci žive i rade, nego se očituje i u spremnosti te odvažnosti na veliko putovanje, često neugodno i nesigurno, kako bi u hodu prema Nepoznatom spoznali ne samo vlastitu vjeru, nego u susretu s ljudima druge obale podijelili kulturnu, društvenu, vjersku i, dakako, ekonomsku koiné Mare Nostruma.

Pronađena su ukupno 303 hodočašća prema Loreto i Asizu, koja svjedoče o 2513 hodočasnika, raspoređenih ponajviše u velikim i organiziranim skupinama do čak osamdesetero ljudi. Nad svima se ističu Lošinjani jer su svoju vjernost Majci Božjoj iskazali u 75 zabilježnih putovanja brojkom od 1132 hodočasnika koji su kretali s toga velikoga kvarnerskog otoka.

Ovaj je rad donio tri temeljne novosti. Prvo, radi se o još ne-

obrađenim dokumentima u hrvatskoj historiografiji, što nam donosi golemu bazu podataka te omogućuje potpuno nove uvjete, ne samo u povijest 18. stoljeća na Jadranu nego i u hodočašća kao konstitutivan element hrvatske opće povijesti.

Drugom, daje se cjelokupan teorijski pregled hermeneutike antropologije svetoga u povijesnoj analizi hodočašća, te navedenom analizom predstavlja "disertaciju u disertaciji". Predložena je i analizirana najvažnija literatura koja se bavi hermeneutikom svetoga; iznesene su njezine spoznaje kao temelj za razumijevanje navedenog fenomena hodočašća.

Treće, uporabom računalnog pomagala (softvera) koji digitalizirane dokumente čita kao riječi (OCR-ira) te omogućuje spremanje dokumenata u Excel formatu, omogućeno je usustavljanje te sinoptičko analiziranje rezultata.

IN MEMORIAM PROF. DR. SC. IVO JURIĆ (1956. - 2018.)

Odlazak vrsnog kirurga i nastavnika

Dr. Ivo Jurić na mjestu ravnatelja KBC-a Split bio je iznimno zaslužan za odličnu suradnju te najveće i najznačajnije zdravstvene ustanove na ovom području i glavne nastavne baze za kliničku nastavu s matičnim Medicinskim fakultetom u Splitu, stoji u oproštaju Medicinskog fakulteta s pročelnikom Katedre za kirurgiju

U Splitu je 12. kolovoza iznenada u 62. godini preminuo ravnatelj KBC-a Split i djelatnik Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu, izv. prof. Ivo Jurić.

Kako je priopćila uprava KBC-a, dr. Ivo Jurić bio je vrsni i međunarodno priznati dječji kirurg, osnivač i predstojnik Klinike za dječju kirurgiju KBC-a Split, pročelnik Katedre za kirurgiju Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu, a od svibnja 2016. i ravnatelj KBC-a Split.

“Svojim radom kao ravnatelj snažno je obilježio rad i napredak KBC-a Split stručno, organizacijski i znanstveno, te je započeo značajne projekte koji uvelike određuju razvoj i napredak splitske bolnice”, priopćili su iz bolnice.

Za dr. Jurića u dvorani KBC-a održana je komemoracija na kojoj su među ostalima govorili i biranim se riječima oprostili od tog uglednog liječnika gradonačelnik Splita **Andro Krstulović Opara**, splitsko-dalmatinski župan **Blaženko Boban**, dekan Medicinskog fakulteta u Splitu prof. **Zoran Dogaš**, Jurićevi kolege i drugi.

prof. Ivo Jurić
TOM DUBRAVEC/
HANZA MEDIA

Priopćenjem se ovim tužnim povodom oglašio i splitski Medicinski fakultet, njihovo obraćanje javnosti donosimo u cijelosti:

Duboko nas je potresla vijest o iznenadnoj smrti našega istaknutog djelatnika izv. prof. dr. sc. Ive Jurića, dr. med., koji je bio ravnatelj KBC-a Split, glavne nastavne baze Medicinskoga fakulteta u Splitu, pročelnik Katedre za kirurgiju i član Fakultetskoga vijeća Medicinskoga fakulteta u Splitu.

Dr. Ivo Jurić na mjestu ravnatelja KBC-a Split bio je iznimno zaslužan za odličnu suradnju te najveće i najznačajnije zdravstvene ustanove na ovom području i glavne nastavne baze za kliničku nastavu s matičnim Medicinskim fakultetom u Splitu.

Dvije Uprave na čelu s ravnateljem i dekanom izvršno su surađivale tijekom njegova mandata i razvijale čitav niz velikih zajedničkih projekata koji su u razli-

MARIO TODORIĆ/HANZA MEDIA

čitim fazama realizacije.

Kao djelatnik jedne i druge institucije dobro je shvaćao njihovu neodvojivost i potrebu za punom integracijom u kadrovskom, prostornom i funkcionalnom smislu. Jednostavno, bez Bolnice ne bi bilo Fakulteta, a bez Fakulteta ne bi bilo KBC-a Split. Stoga nam je svima nastaviti s osiguravanjem svih pravnih okvira za normalno zajedničko funkcioniranje u okvirima Ministarstva zdravstva i Ministarstva znanosti i

obrazovanja u punoj sinergiji.

Kao pročelnik Katedre za kirurgiju, jedne od najvećih i najslabijih kliničkih katedri Medicinskoga fakulteta u Splitu, učinio je mnogo za razvoj nastavnog procesa i za jačanje ljudskih potencijala na katedri. S velikim entuzijazmom zalagao se za kvalitetno ispunjavanje svih zadaća katedre, te što bolji status Katedre za kirurgiju i zapošljavanje njenih nastavnika na Fakultetu. Stvorio je kvalitetne nasljednike što je

jedna od najznačajnijih zadaća sveučilišnog profesora.

Izv. prof. dr. sc. Ivo Jurić bio je vrlo cijenjeni stručnjak specijalist dječje kirurgije, nastavnik i znanstvenik Medicinskoga fakulteta u Splitu u području Biomedicine i zdravstva u grani Kirurgija, koji je ostavio duboki i neizbrisivi trag za trajno sjećanje bivšim, sadašnjim i budućim generacijama studenata i nastavnika Medicinskoga fakulteta Sveučilišta u Splitu. **R.I.**

SVEUČILIŠTE U SPLITU

raspisuje

JAVNI NATJEČAJ

za prodaju nekretnina prikupljanjem pisanih ponuda

1. Predmet prodaje

Predmet prodaje su nekretnine:

1.1. Poslovni prostor u Splitu, Ruđera Boškovića 22-24, koji je izvan-knjižno vlasništvo Sveučilišta u Splitu, a koji u naravi predstavlja poslovni prostor sveukupne površine 1405,83 m² podne površine, odnosno 1143,52 m² korisne vrijednosti u podrumu, suterenu i prizemlju stambenih zgrada, označenih kao ZGR 5355/1 i ZGR 5355/2, obje u K.O. Split (zk.ul. 15443);

1.2. Poslovni prostor u Splitu, Jobova 8, koji je izvan-knjižno vlasništvo Sveučilišta u Splitu, a koji u naravi predstavlja poslovni prostor sveukupne površine 424,44 m² u prizemlju stambeno-poslovne zgrade, označene kao ČEST.ZEM. 7198/12, u K.O. Split (zk. ul. 15434).

2. Početna cijena

Početna cijena za predmet prodaje iz točke 1.1. ovog natječaja utvrđuje se u visini od 774.190,59 EUR-a u kunskoj protuvrijednosti prema srednjem tečaju HNB-a na dan plaćanja.

Početna cijena za predmet prodaje iz točke 1.2. ovog natječaja utvrđuje se u visini od 578.000,00 EUR-a u kunskoj protuvrijednosti prema srednjem tečaju HNB-a na dan plaćanja.

Početne cijene su utvrđene na temelju procjemenog elaborata izrađenog od strane društva ovlaštenog za obavljanje procjena nekretnina HPB – nekretnine d.o.o. Zagreb, svibanj 2018. godine.

3. Opis nekretnina

Nekretnine iz ovog natječaja predstavljaju poslovne prostore – nekretnine darovane Sveučilištu u Splitu Odlukom Vlade Republike Hrvatske klasa: 022-03/17-04/209, urbroj: 50301-26/09-17-2 od 1. lipnja 2017. godine, koji se nalaze u ulici Ruđera Boškovića, u neposrednoj blizini sveučilišnog kampusa Visoka u Splitu, odnosno u Jobovoj ulici na području Spinut u Splitu.

4. Dokumentacija koja se mora priložiti uz ponudu

- za fizičku osobu: ime i prezime, OIB, adresa, preslika osobne iskaznice,
- za pravnu osobu: naziv, OIB, adresa sjedišta, preslika rješenja o upisu u sudski ili drugi mjerodavni registar,
- ponuđenu kupoprodajnu cijenu,
- dokaz o uplati jamčevine,
- detaljan opis sadržaja i namjene za poslovni prostor,
- izjavu ponuditelja o davanju suglasnosti Sveučilištu u Splitu za obradu i pohranu osobnih podataka ponuditelja zaprimljenih u svrhu provedbe i realizacije ovog natječaja,
- izjavu ponuditelja o prihvaćanju svih uvjeta natječaja.

5. Rok za podnošenje i način dostave ponude

Pisana ponuda za kupnju se dostavlja poštom ili neposredno na protokol, u zatvorenoj omotnici, na adresu: Sveučilište u Splitu, Poljička cesta 35, 21000 Split, s naznakom: “Za natječaj – prodaja nekretnine (poslovni prostor Ruđera Boškovića 22-24/Jobova 8) – Ne otvaraj”.

Pisana ponuda za kupnju može se podnijeti za jednu ili obje nekretnine iz točke 1. ovog natječaja i to u roku od 15 dana računajući od prvog sljedećeg dana nakon objave ovog natječaja u dnevnom listu “Slobodna Dalmacija”.

6. Iznos i način plaćanja jamčevine

Sudionici natječaja dužni su uplatiti jamčevinu, i to na sljedeći način: Jamčevina se plaća u iznosu od 10% od utvrđene početne cijene na žiro račun Sveučilišta u Splitu broj IBAN: HR8623300031100025103, model HR00, poziv na broj 2100-OIB ponuditelja, s naznakom: “Jamčevina – prodaja nekretnine”. Potvrda o uplati jamčevine mora biti dostavljena uz ponudu. Izabranom ponuditelju uplaćena jamčevina se uračunava u konačni iznos kupoprodajne cijene dok se ostalim sudionicima natječaja u roku od 15 dana od dana donošenja odluke o izboru vraća u nominalnom iznosu bez kamata.

Sudionik natječaja koji povuče ponudu nakon otvaranja ponuda gubi pravo na povrat uplaćene jamčevine.

Jamčevina se ne vraća ukoliko najpovoljniji ponuditelj ne zaključi ugovor o kupoprodaji u propisanom roku ili ukoliko se ugovor raskine uslijed neplaćanja kupoprodajne cijene.

Sudionicima natječaja kojima ponude budu utvrđene kao nevaljane ili nepovoljne, uplaćena jamčevina vratit će se u roku od 8 dana od dana donošenja odluke o izboru najpovoljnije ponude.

7. Odluka o izboru najpovoljnijeg ponuditelja ili poništenju natječaja

Nepravovremene, nepotpune i neodređene ponude, kao i one s ponudnom cijenom nižom od početne cijene, neće se uzeti u razmatranje. Odluka o izboru najpovoljnijeg ponuditelja ili poništenju natječaja bit će donijeta u roku od 30 dana od dana isteka roka za dostavu pisanih ponuda.

Obavijest o rezultatima natječaja bit će dostavljena sudionicima natječaja u roku od 15 dana od dana donošenja odluke o izboru ili poništenju natječaja.

8. Rok za sklapanje ugovora

Sudionik natječaja čija ponuda bude prihvaćena kao najpovoljnija dužan je sklopiti s prodavateljem ugovor o kupoprodaji u roku od 15 dana računajući od dana donošenja odluke o izboru. Kupac će prodavatelju isplatiti kupoprodajnu cijenu, umanjenu za iznos uplaćene jamčevine, na način i u rokovima koji će se utvrditi ugovorom o kupoprodaji.

Ugovorom o kupoprodaji utvrdit će se i svi ostali uvjeti kupoprodaje.

9. Ostale odredbe

Prodaja nekretnine obavlja se po načelu “viđeno – kupljeno”, što isključuje sve naknadne prigovore kupca, odnosno bilo kakvu odgovornost prodavatelja glede materijalnih nedostataka nekretnina.

Prodavatelj će izdati kupcu tabularnu ispravu nakon što kupac isplati kupoprodajnu cijenu u cijelosti.

Ukoliko natjecatelj čija je ponuda prihvaćena zakasni s plaćanjem kupoprodajne cijene, obavezan je na plaćanje zakonskih zatezних kamata od dana dospijanja do dana plaćanja.

Prodavatelj zadržava pravo poništenja natječaja, odnosno neprihvaćanja niti jedne pristigle ponude, bez obveze da ponuditeljima obrazloži razloge poništenja natječaja ili neprihvaćanja ponude te bez ikakve odgovornosti ili obveze naknade bilo kakvih troškova prema ponuditeljima.

Osim ugovorene kupoprodajne cijene, kupac u cijelosti snosi sve troškove postupka natječaja, objave natječaja, sastavljanja ugovora o kupoprodaji nekretnine, ovjere potpisa i ostale troškove javnog bilježnika, eventualni porez na promet nekretnina i ostale pripadajuće poreze i pristojbe vezane uz realizaciju kupoprodaje nekretnina. Sve informacije mogu se dobiti na Rektoratu Sveučilišta u Splitu, na broj telefona 021/558-200, uključujući i podatke o terminu pregleda poslovnog prostora.

Ovaj natječaj će se objaviti u dnevnom listu “Slobodna Dalmacija”, a rok za davanje pisanih ponuda počinje teći od dana objave natječaja.

Svi osvajači odličja na svjetskom rukometnom sveučilišnom prvenstvu u Rijeci

RIJEKA UGOSTILA RUKOMETNI SVEUČILIŠNI MUNDIJAL

Hrvatski studenti viceprvaci svijeta

PIŠE **ILONA MATJEVIC**
SNIMIO **JAN MASTROVIC**

U konkurenciji 13 država sa četiri kontinenta, studentska rukometna reprezentacija Hrvatske u finalu je igrala s Republikom Korejom i zasluženno se okitila srebrnom medaljom, dok je u ženskoj konkurenciji Hrvatskoj pripalo osmo mjesto

Hrvatska sveučilišna rukometna reprezentacija okitila se titulom viceprvaka na Svjetskom sveučilišnom rukometnom prvenstvu, koje je od 30. srpnja do 5. kolovoza održano u Rijeci. Sportski Centar Zamet tih je dana bio domaćin za 19 timova iz 13 država sa četiri kontinenta, a duh studenata rukometaša osjetio se u cijeloj Rijeci. U obje kategorije – ženskoj i muškoj – najuspješnijima su se pokazali natjecatelji s Dalekog Istoka, koji su osvojili četiri medalje. Japan je u ženskoj konkurenciji uzeo zlato, u muškoj broncu, dok su se natjecatelji iz Republike Koreje u muškoj konkurenciji okitili zlatom, a u ženskoj broncom. Žensko srebro pripalo je Brazilkama, dok je nakon izvrnog nastupa, teške borbe i napete utakmice, sa srebrom oko vrata na postolju završila muška sveučilišna rukometna reprezentacija Hrvatske.

Put naših momaka do finala bio je obilježen preokretima i dramama (reklo bi se standardno za Hrvatsku u gotovo svim sportovima), no rezultatski smo uvijek imali snage za pozitivan ishod. Prvenstvo su započeli u skupini A te su upisana dva remija u prve dvije utakmice (s Egiptom 33:33 i Češkom 25:25), pa Hrvatsku nitko nije vidio u daljnjoj fazi natjecanja. Kako je slična si-

tuacija pratila i druge ekipe u skupini, pobjeda protiv Litve 28:21 podigla je našu reprezentaciju na vrh skupine. Posljednja utakmica u skupini odlučivala je o plasmanu u polufinale, a ujedno je značila i potvrdu drugog ili zauzimanje prvog mjesta u skupini. Još jednim nevjerojatnim remijem s Portugalom (22:22), obje reprezentacije prolaze u finale, izbacuju Egipat iz igre, a Portugal zauzima prvo mjesto u skupini zbog bolje gol-razlike. Taj splet možda nam je i osigurao finale, jer se Koreja potom lako obračunala s Portugalom, nadvladavši ih s visokih 13 razlike, a Hrvatskoj se u polufinalu na putu našao Japan od kojeg smo bili uspješniji za jedan gol vrijedan finala (28:27).

Uspjeh života

Finale je bilo priča za sebe: s jedne strane vrhunski uigrana i motivirana ekipa Koreje, s druge momci iz Hrvatske koji su postigli uspjeh života i izgarali su za još većim. Iako dominacija Korejaca kreće od prvih sekundi utakmice, naši su se hrabro borili, stalno nadoknađivali razliku te držali zaostatak na manje od dva gola razlike. Pred sam kraj utakmice ostvarili su odličnu seriju koja ih dovodi na

Zajedništvo hrvatskih reprezentativaca na svjetskom studentskom prvenstvu

gol zaostatka. No, onda kreću i problemi - dosuđeni diskutabilni sedmerac je uzburkao strasti, nakon kojih kreće serija isključenja i dovodi do toga da do kraja utakmice Hrvatska na terenu ima samo dva igrača te pet golova minusa na semaforu (31:36).

Kako su i sami igrači priznali, u finalu im je nedostajalo mirnoće i koncentracije u važnim trenucima. Prilika je bila tu, ostala je neiskorištena, ali ne treba žaliti niti se momcima bilo što može zamjeriti. Njihov nastup i ponašanje na turniru bili su dostojni nacionalnih reprezentativaca, bili su prava klapa na terenu i izvan njega. Kako su za tako kratko vrijeme uspjeli izgraditi timski duh, budući da dolaze iz različitih krajeva Lijepe naše, otkrio je Davor Čavar, igrač s najviše postignutih golova u hrvatskom timu:

Ostvareni cilj

- Zapravo se svi međusobno poznajemo jer smo igrali jedni protiv drugih u svojim ekipama. Mi smo kroz različita druženja - kupanja, kave, kartanja i pjevanja - upoznavali jedni druge i to nam je pomoglo da se bolje razumijemo i nadopunjavamo na terenu. Dvorana Zamet, pristojno

popunjena navijačima, disala je kao jedno, a emocije ojačane motivom Dana Pobjede (5. kolovoza) posve su razumljive.

- Realno gledajući, naš cilj je ostvaren, težili smo jednoj od medalja, tako da moramo biti zadovoljni nakon svega. Mislim da bi svi prihvatili srebrnu medalju prije početka prvenstva, ali kad dođe već do finala želja ti je da se okitiš onim najsajnijim odličjem. Sportaši smo, težimo uvijek boljem i u tom finalu nitko nije ni pomislio predati se i zadovoljiti se srebrom, poručuje Čavar.

Na turniru je nastupila i naša ženska reprezentacija. Nažalost, u oslabljenom sastavu, no s istim srcem i žarom. Postolje im je, ipak, ostalo predaaleko, pa su nastup završile na osmom mjestu s tri poraza (Japan 17:31, Češka 19:28, Rumunjska 13:29), jednom neriješenom utakmicom (Brazil 17:17) te jednom pobjedom (Urugvaj 39:17).

Sve u svemu, našim momcima i curama idu čestitke za požrtvornost i htijenje u svakoj utakmici, kao i zahvalnost i organizatorima, vanjskim suradnicima i volonterima na provedbi ovog sportskog događaja od velike važnosti za hrvatski sveučilišni sport.

Svečanost otvaranja u dvorani Zamet

Srebrni hrvatski studenti rukometaši

Hrvatske studentice-rukometašice

Sastavi

Hrvatsku sveučilišnu reprezentaciju na Svjetskom rukometnom prvenstvu u Rijeci predstavljali su Marin Sorić, Toni Pehar, Luka Vinković, Darko Mršić, Filip Vučelić, Toni Ezgeta, Rene Mihaljević, Krešimir Štefanović, Ivan Majić, Filip Cvetković, Davor Čavar, Martin Vrpoljac, Luka Moslavac i Nikola Njegovan. U ženskoj konkurenciji igrale su Mara Budić, Leonarda Kapetanović, Rea Jelenović, Ivana Zrin, Josipa Paula Jerčinović, Lidija Bošnjak, Nataša Miočinić, Ines Lisjak, Petra Dičak, Lea Beličev, Lucija Marjančić, Anamarija Galić, Kristina Prkačin i Maja Visković

Mršić MVP turnira

Uz izvrsne Čavara, Majića i Ezgetu, iz hrvatskih redova istaknulo se još jedno ime. Darko Mršić je, naime, osvojio nagradu za najkorisnijeg igrača prvenstva, takozvanu MVP titulu, ispred odličnih rukometaša iz svih dijelova svijeta. S pozicije srednjeg bio je najvažnija karika hrvatskog napada, mozak ekipe, odličan asistent i organizator od kojeg je kretala većina akcija.

SOLIDAN NASTUP NAŠIH REPREZENTATIVACA NA SVJETSKOM SVEUČILIŠNOM PRVENSTVU U VESLANJU

Četverac peti, samac osmi, dvojci deveti

Dobrim rezultatima naši studenti-veslači najavili Svjetsko prvenstvo koje će se 2020. godine održati u Zagrebu

Hrvatski sudionici svjetskog sveučilišnog prvenstva u veslanju u Šangaju

Piše **DRAŽEN MALEŠ**

Najmnogoljudniji grad Kine Šangaj bio je sredinom kolovoza domaćin Svjetskom sveučilišnom veslačkom prvenstvu koje je okupilo gotovo 400 natjecatelja iz 23 države, a koji su se natjecali u 16 disciplina. Na prvenstvu je nastupila i hrvatska sveučilišna veslačka reprezentacija i to u četiri discipline, a najbolji plasman ostvario je naš četverac bez kormilara u sastavu Marko Križmančić, Lovro Anzulović, Petar Talijić i Mihael Giroto, izborivši izvrsno peto mjesto, iza Ujedinjenog Kraljevstva, Italije, Švicarske i Kanade, a ispred SAD-a. Drugo mjesto u B finalu, odnosno ukupno osmo mjesto, osvojio je Dominik Šutalo u samcu, dok su deveta mjesto, odnosno treća u B finalu, pripala našim dvojcima - braći Luki i Marku Papu u kategoriji 2xLM te Lovri Banoviću i Marku Ukropini u 2-kategoriji.

Inače, na prvenstvu se najuspješnijom pokazala kolijevka natjecateljskog i sveučilišnog veslanja – Ujedinjeno

Završetak utrke četveraca na svjetskom sveučilišnom prvenstvu

Kraljevstvo, osvojivši sedam medalja, a iza njih se plasirala Italija te domaćin, Narodna republika Kina. Uz bogat i dobro posjećen natjecateljski program, organizatori su svim sudionicima omogućili upoznavanje bogate tradicije i povijesti Šangaja, a i cjelokupni je događaj (smještaj, transport, prehrana) bio organiziran na vrlo visokoj razini.

Ovo je bilo 15. izdanje svjetskog prvenstva, koje se održava svake dvije godine pod patronažom FISU (Svjetska sveučilišna sportska federacija), ali i prvo koje se održalo izvan Europe. Zanimljivo, u idućem izdanju, 2020. godine, prven-

stvo se opet vraća u Europu i to u Zagreb, gdje će se na Jarunu okupiti najbolje posade ovog najakademskijeg sporta na svijetu.

- Ponosni smo što imamo priliku dovesti najbolje od svjetskog sveučilišnog veslanja u Zagreb i to na regatnu stazu koja je davne 1987. izgrađena upravo zbog studentskog veslanja. Nadamo se velikom odazivu i odličnoj organizaciji važnog sportskog događaja te pozivamo svih da se uključe i u tome pomognu, poručio je Hrvoje Sivrić, član Izvršnog odbora Hrvatskog akademskog sportskog saveza, nakon preuzimanja zastave FISU-a.

Samci na regatnom polju u Šangaju

HRVATSKO UČEŠĆE U EUROPSKIM COST AKCIJAMA

Čuvanje komunikacija nakon katastrofa

Sastanak UO COST akcije CA15127RECODIS

PISU: IZV. PROF. IVANA BILIĆ I
DR. SC. MATIJA DŽANKO

European Cooperation in Science and Technology (COST) akcije okupljaju istraživače s ciljem izgradnje europskih znanstveno-istraživačkih mreža, s naglaskom na stvaranju interdisciplinarnih istraživačkih grupa, a financirane su od Europske unije. Iako određeni broj domaćih istraživača sudjeluje u većem broju COST akcija, dojam je da Hrvatska nije dovoljno zastupljena u tom dijelu europskih znanstveno-istraživačkih aktivnosti.

Manjak znanstvenica

Dva su osnovna načina priključivanja COST akciji, jedan je prijava nove akcije, zajedno s grupom istraživača koji dolaze iz različitih država i znanstvenih područja, a sve s ciljem istraživanja nekoga bitnog područja od općeg interesa. Drugi način je pridruživanje već odobrenim akcijama koje su objavljene na webu COST-a (www.cost.eu). Bitno je znati kako je pridruživanje u prvoj godini akcije automatsko, bez nekoga posebnog odobrenja od pokretača akcije ili sadašnjih članova, a posebno ako Hrvatska već nije zastupljena. U tom slučaju uz odobrenje člana institucije i prijavi dopis dovoljno je iskaz interesa poslati nacionalnom COST koordinatorskom Damiiru Jelinčiću.

Nakon isteka prve godine akcije moguće je pridružiti se timu, ali je pri tom nuž-

Iako određeni broj domaćih istraživača sudjeluje u većem broju COST akcija, dojam je da Hrvatska nije dovoljno zastupljena u tom dijelu europskih znanstveno-istraživačkih aktivnosti, a jedan od primjera je i akcija za čuvanje komunikacijskih kanala nakon prirodnih i drugih katastrofa

no odobrenje članova upravnog odbora akcije (odnosno, Management Committee akcije). COST akcije su posebno otvorene za mlade istraživače, do osam godina nakon ostvarenog doktorata znanosti. Također, u COST akcijama je manji udio istraživača pa se i to može smatrati kao prednost prilikom prijave COST akcije, ako su mlade istraživačice ujedno i prijavitelji.

U okviru pojedine akcije znanstvenici se sastaju najčešće dva puta godišnje, te se tada obično održava sjednica upravnog odbora akcija, ali i razmjenjuju iskustva, sastaju radne skupine, održavaju predavanja renomiranih znanstvenika ili praktičara u području, ili se održavaju radionice. U okviru akcija također su mogući i pojedinačni susreti članova akcije, a sve s ciljem zajedničkog rada na istraživanjima i publikacijama koje su rezultat akcije, kroz takozvani STSM (Short Time Scientific Missions). STSM boravci na sudarnoj instituciji traju obično 7-10 dana.

Ovdje predstavljamo jedan od CAST projekata, vodi se pod "šifrom" CA-15127RECODIS, a nazvan je "Resilient Communication Services Protecting End-user Applications from Disaster-based Failures" (RECODIS) ili "Otporne komunikacijske usluge za zaštitu aplikacija od prekida iza-

zvanih katastrofama", na kojem rade potpisnici ovoga teksta sa splitskog Ekonomskog fakulteta i zagrebačkog Fakulteta elektrotehnike i računarstva.

Zaštita od nepogoda

Današnje komunikacijske mreže često se suočavaju s prekidima rada mrežnih čvorova i mrežnih linkova, što za posljedicu može imati prekid velikog broja komunikacijskih kanala, te samim time, nemogućnost ostvarenja komunikacije. U oko 20 posto slučajeva, prekidi komunikacije izazvani su planiranim aktivnostima održavanja (npr. ažuriranja mrežne arhitekture), dok se preostalih 80 posto prekida odnosi na:

- neplanirane prekide mrežnih veza izazvane oštećenjima komunikacijskih linkova. Oštećenja komunikacijskih linkova mogu biti prouzročeni na različite načine, a jedan od najznačajnijih razloga prekida su nenamjerni rezovi podzemnih kabela tijekom građevinskih iskopa od trećih osoba.

- prekide mrežnih veza uzrokovani raznim tipovima globalnih katastrofa: prirodnim katastrofama koje uključuju poplave, tornada, potrese, požare..., tehnološkim katastrofama koje su u velikoj većini prouzročene nestancima struje te prekidima napajanja, zlonamjnim ljudskim napadima koji

su usmjereni na prekidanje komunikacijskih linkova ili čvorova s ciljem ometanja ili potpunog prekida komunikacije, čime se stvara gubitak za sve tipove djelatnosti koje koriste mrežnu infrastrukturu za svakodnevno obavljanje poslovnih aktivnosti.

Primjeri globalnih katastrofa koji su pogodili komunikacijsku mrežu su višestruki. Na primjer, u Hrvatskoj su poplave 2014. prouzročile kvarove komunikacijskih veza što je za posljedicu imalo privremeni prekid rada sustava kontrole leta u cijeloj zemlji. Nadalje, izvan granica lijepe naše, uragan Katrina u SAD-u 2005. ili potres u Tajvanu od 7 stupnjeva po Richterovoj ljestvici 2006., prouzročili su kvarove na podvodnim optičkim kabelima čime je bila obustavljena međukontinentalna komunikacija između Azije i Sjeverne Amerike.

Budući da takvi prekidi u komunikacijskim mrežama ne mogu biti u potpunosti uklonjeni, kako bi se smanjili njihovi negativni učinci, predloženi su različiti načini redundancije. Mrežna redundancija omogućava usmjeravanje komunikacije alternativnim (redundantnim) putevima koji nisu pogodeni gore navedenim neprilikama, i kao takvi mogu poslužiti za nesmetan nastavak prijenosa informacije. Redundantne sheme su

dr. sc. Matija Džanko

Izv. prof. Ivana Bilić

O autorima

Dr. sc. Matija Džanko, inače zaposlen kao poslijedoktorand i viši asistent na Zavodu za telekomunikacije Fakulteta elektrotehnike i računarstva u Zagrebu, član je upravnog odbora COST akcije CA15127 RECODIS, te je unutar akcije postavljen za menadžera za diseminaciju rezultata akcije. Njegovi znanstveni interesi uključuju dizajn i razvoj suvremenih optičkih mreža, analizu te razvoj metoda za povećanje otpornosti na kvarove komunikacijskih mreža, te dizajn i implementaciju programski upravljanih mreža.

Izv. prof. dr. sc. Ivana Bilić, zaposlena je na Ekonomskom fakultetu u Splitu, Katedra za menadžment i članica je upravnog odbora COST akcije CA15127 RECODIS, kao i zamjenica člana upravnog odbora COST akcije TU1408 ATARD. U COST akciji RECODIS obnaša funkciju SCM – osobe zadužene za komunikaciju i praćenje komunikacije rezultata te COST akcije svim zainteresiranim dionicima. Njezini znanstveni interesi osim šireg područja komuniciranja i poduzetništva uključuju i krizni menadžment, a zbog čega je i postala dijelom ove međunarodne istraživačke grupe.

neophodne za osiguravanje otpornosti komunikacijske mreže, koja je definirana kao sposobnost mreže da osigura i održava prihvatljivu razinu usluge usprkos raznim kvarovima u mreži. Otpornost je prepoznata kao zaseban aspekt pružanja kvalitete usluge (engl. Quality of service, QoS), a ponekad se naziva i kvaliteta otpornosti (engl. Quality of resilience, QoR). Nužnost definicije otpornosti proizlazi iz njene važnosti za društvo općenito.

Saniranje posljedica

Cilj COST akcije CA15127 RECODIS je razviti niz tehnika i usluga koji pružaju pristup komunikacijskoj mreži i u slučaju kvarova prouzročeni globalnim katastrofama. Cilj akcije je opravdan zbog nedostatka odgovarajućih mehanizama koji se provode u praksi na području cijele Europe. Akcija će ispuniti tu prazninu nudeći odgovarajuća rješenja za pružanje komunikacije otporne na kvarove za postojeće komunikacijske mreže (npr. IPv4/IPv6 mreže) i sve nadolazeće tipove komunikacijskih infrastrukturna. Osim razvoja specifičnih mehanizama, svrha ove akcije je također pripremiti odgovarajuće preporuke/upute za mrežne operatore (sljedeći topološke karakteristike komunikacijskih mreža) o tome kako dizajnirati/ažurirati mreže kako bi se poboljšala njihova otpornost na kvarove. Akcija

na taj način rješava strateški važne probleme za Europu (a i šire) ne samo znanstvene i tehnološke prirode, već istodobno povezane s važnim socioekonomskim pitanjima, budući kako je u današnjem društvu, dostupnost komunikacijskih usluga i hitnih službi neophodna za brzo i sigurno poslovanje, a posebno za djelovanje u kriznim situacijama, s ciljem umanjenja negativnih posljedica, u prvom redu ljudskih žrtava, pa potom materijalnih vrijednosti.

U nešto više od dvije godine svog djelovanja COST akcija CA15127 RECODIS rezultirala je s 59 publikacija, koje su objavljene kao rezultat suradnje interdisciplinarnih istraživačkih grupa i manjih timova, te je upravo u procesu objave jedne znanstvene knjige.

SCM (engl. Science Communication Manager) je nova funkcija koja je od ove godine uvedena u COST akcije, a s ciljem informiranja znanstvene i neznanstvene javnosti, kao i drugih dionika o radu i rezultatima rada određene COST akcije. Rezultati istraživanja COST akcija su javni i dostupni znanstvenoj zajednici, ali se upravo s uvođenjem SCM funkcije planira rezultate učiniti dostupnima svim zainteresiranim dionicima, od opće javnosti pa do onih koji kreiraju određene politike i zakone kako na nacionalnim razinama pojedinih članica akcije, tako i na Europskoj razini.